

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Juridiska institutionen
Juristprogrammet
Tillämpade studier, 30 p
Hösten 2011

Ränteavdragsbegränsningar vid koncerninterna lån – en analys av ventilens förenlighet med legalitetsprincipen respektive etableringsfriheten

Författare: Johanna Vincent
Handledare: Robert Pålsson
Ämne: Skatterätt

Innehåll

Förkortningar.....	1
1 Inledning.....	2
1.1 Bakgrund.....	3
1.1.2 Rättsläget idag.....	5
1.2 Syfte och frågeställning.....	6
1.3 Metod och material.....	6
1.4 Avgränsning och förslag till disposition.....	7
2 Konstitutionella aspekter.....	7
2.1 Likhetsprincipen.....	8
2.2 Legalitetsprincipen.....	8
2.3 Lagstiftning.....	10
2.4 Metoder för att motverka skatteplanering.....	10
2.5 Lagtolkning.....	12
3 Skatteflyktslagen.....	13
4 De nya ränteavdragsbestämmelserna.....	15
4.1 Definitioner.....	15
4.2 Huvudregeln.....	17
4.3 Undantagsregler.....	19
4.3.1 Tio-procents-regeln	19
4.3.2 Ventilen	20
5 EU-rätt.....	22
5.1 EU-rättens företräde.....	22
5.2 Direkt effekt.....	23
5.3 Indirekt effekt.....	24
5.4 Rättsprinciper	24
5.4.1 Likabehandlingsprincipen.....	24
5.4.2 Proportionalitetsprincipen.....	25
5.5 Den inre marknaden.....	25
5.5.1 Etableringsfriheten art 49 – 55 FEUF	26
5.5.2 Diskriminerande åtgärder.....	27
5.5.3 Rättfärdigande	28
5.6 Ränte- och royaltydirektivet.....	29
5.6.3 Direktivets tillämpningsområde	30
5.6.2 Bolag	31
5.6.3 Den som har rätt till ränta – artikel 1:1.....	31
5.6.4 Undantag.....	31
5.7 Ränteavdragsbestämmelserna och EU-rätten.....	32
5.7.1 EU-praxis avseende etableringsfrihet och ränteavdrag inom koncerner	33
6 Tolkning och tillämpning av ventilen.....	35
6.1 Huvudsakligen.....	36
6.2 Affärsmässigt motiverat.....	38
6.2.1 Samlad bedömning.....	39

6.2.2	Omfattar begreppet affärsmässighet även skatteeffekter?.....	40
6.2.3	Godtagbara upplägg.....	40
6.2.4	Affärsmässigt motiverat enligt CFC-reglerna – en parallell	42
6.3	Avgöranden i Skatterättsnämnden	44
6.3.1	Omstrukturering som föregåtts av ett externt förvärv.....	44
6.3.2	Nytt koncerninternt lån ersätter ett äldre lån	46
6.3.3	Fiktivt avdrag av koncernintern ränteinkomst	49
7	Scheuten Solar Technology C-397/09	49
7.1	Generaladvokatens förslag till avgörande.....	50
7.2	Domstolens dom.....	52
8	Nutidsrapport – uppdatering av rättsläget.....	52
9	Sammanfattande analys och slutsats.....	54
9.1	Förenlighet med ränte- och royaltydirektivet.....	54
9.2	Förenlighet med etableringsfriheten.....	55
9.3	Tolkning och tillämpning av ventilen.....	56
10	Slutord.....	60
	Källförteckning	61
	Offentligt tryck.....	61
	Litteratur.....	62
	Författningar.....	63
	EU-rätt.....	63
	Svensk rätt.....	63
	Övrigt.....	63
	Intervjuer.....	63
	Rättsfallsförteckning.....	63
	EU-domstolen.....	63
	Högsta förvaltningsdomstolen.....	64
	Förhandsavgöranden från Skatterättsnämnden.....	64

Förkortningar

A.a	Anfört arbete
A. prop.	Anförd proposition
A. ref.	Anfört referat
CFC	Controlled Foreign Company
EUD	EU-domstolen
FEU	Unionsfördraget
FEUF	Funktionsfördraget
HD	Högsta domstolen
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IL	Inkomstskattelagen
Not.	Notis
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Prop.	Proposition
Ref.	Referat
RF	Regeringsformen
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SN	Skattenytt
SRN	Skatterättsnämnden
SvSkt	Svensk skattetidning

1 Inledning

Enligt allmänna bestämmelser i inkomstskattelagen får alla räntor dras av. Det betyder att räntor inte måste utgöra utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster eftersom det inte krävs något kausalsamband med intäkter för avdragsrätten. Sedan 1 januari 2009 begränsas numera avdragsrätten för interna räntebetalningar i koncernförhållanden. Bakgrunden till denna uppstramning grundar sig i att det förekommit skatteupplägg inom koncerner som lett till omfattande skatteplanering och ett svinn på skatteunderlaget på inte mindre än 7 miljarder kronor.¹

De nya ränteavdragsbestämmelserna återfinns i 24 kap 10a –e §§ IL och innebär att ett företag som ingår i en intressegemenskap inte får dra av ränteutgifter på koncerninterna lån som tagits för att förvärva delägarrätter från ett företag inom intressegemenskapen, 24 kap 10b § IL. Till detta förbud finns två undantagsregler i 24 kap 10d § IL, som medger avdrag under vissa förutsättningar. För det första får avdrag medges enligt den så kallade tio-procents-regeln. Detta gäller om inkomsten som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst 10 procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten. För det andra medges enligt den så kallade ventilen avdrag om såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna är huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Ventilen är avsedd att vara en alternativ undantagsregel då det inte kan uteslutas att det finns undantagsfall där beskattningen är mycket låg samtidigt som det inte föreligger någon skatteplanering.² Både före och efter bestämmelsernas ikraftträdande har kritik riktats mot rekvisiten i ventilen. Även på EU-nivå finns vissa tveksamheter huruvida rekvisitet huvudsakligen affärsmässiga skäl skulle stå sig vid en prövning då EUD tidigare endast underkänt transaktioner som varit rent konstlade.³

---

1 Prop. 2008/09:65, s. 36

2 A. prop. s. 66 ff

3 Lodin mfl, Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2, s. 437

1.1 Bakgrund

Sedan tillkomsten av reglerna om skattefrihet för kapitalvinst vid försäljning av näringsbetingade andelar har det skett en ökning av antalet ränteupplägg. Det faktum att vinsten inte beskattas har öppnat upp för nya möjligheter för dessa upplägg, vilket motiverat många att bli kreativa i sin skatteplanering.⁴ Samtidigt ska man ha i åtanke att organisatoriska skäl ofta ligger bakom omstruktureringar i koncerner där det i bolagens överväganden av lämpliga finansieringsalternativ även tas hänsyn till skattekonsekvenser. Vissa anser att skattemässiga hänsyn ingår i bolagens affärsmässiga överväganden inför valet om finansieringsform.⁵

De fall som Skatteverket velat motverka är då ett koncerninternt lån motiverat en omstrukturering där räntebetalningen dragits av utan att motsvarande ränteinkomst beskattats hos mottagaren. Till en början försökte Skatteverket angripa uppläggen med hjälp av skatteflyktlagen⁶. I RÅ 2001 ref 79 prövades först förhållandet att den säljande parten inte utgjorde ett skattesubjekt. En kommun hade avyttrat samtliga dotterbolag till ett nybildat dotterbolag. Det nybildade bolaget förvärvade andelarna mot en räntebärande revers, som kommunen förfogade över. Bolaget finansierade räntekostnaderna till kommunen genom koncernbidrag från de andra dotterbolagen så en kvittningssituation uppstod. HFD prövade upplägget mot skatteflyktlagen, men konstaterade att lagen inte kunde tillämpas eftersom det fjärde rekvisitet i 2 § inte var uppfyllt när skatteförmånen uppstod på grund av kommunens skattefrihet. Det fanns helt enkelt inte något som kunde anses strida mot lagstiftningens syfte. HFD prövade i RÅ 2007 ref 85 det förhållandet att ett investmentbolag, Industrivärden, företagit vissa transaktioner som ansågs tveksamma ur skatteflyktshänseende. Investmentbolag är skattesubjekt men omfattas av särskilda skatteregler. För det första ska kapitalvinster på delägarätter inte tas upp och kapitalförluster på detsamma inte dras av, för det andra beskattas endast ett schablonbelopp, som utgör 1,5 procent av värdet på delägarätter vid beskattningsårets ingång och

---

4 Tiveus, SN 2007:11, s. 687

5 Fast, SvSkt 2008:9, s. 594 f

6 Lag 1995:757 mot skatteflykt

slutligen ska lämnad utdelning dras av.⁷ I förevarande fall hade Industrivärden avyttrat tre av sina helägda dotterbolag till ett annat dotterbolag. För att det förvärvande bolaget skulle kunna finansiera transaktionen lämnade Industrivärden ett aktieägartillskott till bolaget, som betalades tillbaka året därpå och ersattes av ett lån. Dotterbolaget betalade marknadsmässig ränta på lånet till Industrivärden, som i egenskap av investmentbolag gjorde en skattevinst på den erhållna räntan. Genom avdrag för utdelning kunde ränteintäkterna kvittas. Räntebetalningen finansierades med hjälp av koncernbidrag från andra rörelsedrivande dotterbolag i koncernen. På så sätt kunde en skatteförmån uppnås genom att beskattningsunderlaget för koncernens vinst minskades med ett belopp motsvarande räntebetalningen. Rent civilrättsligt var rättshandlingarna var för sig godtagbara men sett tillsammans var de obefogade. Med hänvisning till RÅ 2001 ref 79 kunde HFD emellertid inte underkänna förfarandet med hjälp av skatteflyktslagen eftersom de förmånliga skatteeffekterna tillfaller investmentbolag i enlighet med särskilda regler. Inte heller här fanns det något som kunde anses strida mot lagstiftningens syfte.

Som en följd av misslyckandet att angripa ovan beskrivna förfaranden med hjälp av skatteflyktslagen presenterade Skatteverket i en promemoria ett antal skatteupplägg som man ansåg utgjorde skatteflykt. De trender som Skatteverket upptäckte i sin kartläggning utgjordes typiskt sett av att ett svenskt aktiebolag eller ett fast driftställe i Sverige gjorde avdrag för ränta i Sverige utan att motsvarande ränteinkomst, som betalats inom intressegemenskapen, beskattades i Sverige. Mottagaren av räntan, ett utländskt bolag, beskattades antingen lågt eller inte alls. Det man kunde se var att det handlade om koncerninterna transaktioner där säljaren inte beskattades för försäljningsvinst på näringsbetingade andelar samtidigt som avdragsrätten för räntebetalningar var obegränsad.⁸

I promemorian ges flera exempel på upplägg som anses utgöra skatteflykt. Bland annat kan nämnas ett internationellt koncernförhållande där ett utländskt moderbolag, MB, är ägare till ett svenskt rörelsedrivande bolag, DB1. För att

---

7 39 kap 14 § IL

8 Skatteverkets promemoria 2008-06-23 s. 16

minska beskattningen av resultatet i DB1 vill man föra över en del av resultatet från detta bolag till ett annat bolag inom koncernen, DB2. Detta bolag bedriver inte verksamhet i Sverige och har sin hemvist i ett land med lägre beskattning. Varken koncernbidrag eller underprisöverlåtelse kan utnyttjas för att förlustutjämna. Koncernbidragsrätten faller eftersom mottagaren inte beskattas i Sverige och underprisöverlåelsen kan priskorrigeras i enlighet med 14 kap 19 § IL. För att komma runt problematiken bildar MB istället ett nytt svenskt aktiebolag, NYAB, och överlåter sedan DB1 till NYAB till marknadsvärde. MB uppstår en revers som betalning, där räntan på reversen är marknadsmässig. DB1 blir till följd av företagna transaktioner nu dotterbolag till NYAB istället för till MB. MB för över reversen i form av ett kapitaltillskott till DB2. Räntebetalningen från NYAB till DB2 finansieras med avdragsgilla koncernbidrag från DB1 till NYAB.⁹

Med anledning av att man inte tidigare kunnat angripa ränteupplägg med skatteflyktlagen fanns det således skäl att skapa nya regler för att förhindra denna typ av skatteplanering, och lagstiftningsprocessen inleddes som en följd av Skatteverkets promemoria.

1.1.2 Rättsläget idag

Det råder för närvarande oklarhet avseende räntavdragsbestämmelsernas förenlighet med EU-rätten. I ett antal förhandsbesked från SRN har transaktioner underkänts då de inte bevisats vara affärsmässigt motiverade.¹⁰ Förhandsbeskeden är överklagade till HFD, som i sin tur har vilandeförklarat målen med anledning av den begäran om förhandsbesked¹¹ som varit uppe för prövning i EUD. Den fråga EUD haft att tolka är om ränte- och royaltydirektivet¹² utgör ett hinder för en bestämmelse enligt vilken de låneräntor som ett bolag i en medlemsstat betalar till ett närstående bolag i en annan medlemsstat ska återföras till underlaget för beräkning av skatt på inkomst av näringsverksamhet hos det förstnämnda bolaget. För det fall frågan skulle besvaras jakande är följdfrågan om artikel 1.10 i direktivet ska tolkas på så sätt att medlemsstaterna även har rätt att underlåta att

---

9 Skatteverkets promemoria 2008-06-23 s. 16 f

10 SRN 2010-06-24 (dnr 96-09/D mfl)

11 C-397/09 Scheuten Solar Technology GmbH

12 2003/49/EG

tillämpa direktivet när de villkor som måste vara uppfyllda för att det ska vara fråga om ett närstående bolag vid den tidpunkt då ränta betalades inte varit uppfyllda under en oavbruten period av minst två år. Slutligen har EUD haft att ta ställning till om medlemsstaterna i ett sådant fall direkt kan åberopa artikel 1.10 i direktivet gentemot det betalande bolaget.

Vid uppstarten av detta arbete hade generaladvokaten nyligen lämnat sitt förslag till avgörande i målet. Nu har domen fallit och EUD har gått på generaladvokatens linje om att de tyska ränteavdragsbegränsningarna inte strider mot ränte- och royaltydirektivet. Det återstår nu att se hur HFD tar till sig denna dom.

1.2 Syfte och frågeställning

Det råder alltså oklarhet och oenighet om ränteavdragsbestämmelsernas innebörd och förenlighet med såväl rättssäkerhet som EU-rätt. På frågan om ventilen kan anses förenlig med legalitetprincipen respektive etableringsprincipen är Skatteverket av uppfattningen att man måste utgå från att lagstiftaren gjort den prövning som krävs.¹³ Uppsatsen syftar till att närmare utreda bestämmelserna om begränsningar i avdragsrätten för koncerninterna räntor för att komma fram till om Sverige har fått till stånd en tillfredsställande reglering. De frågor som avses besvaras är följande:

- Är ventilen förenlig med etableringsfriheten samt ränte- och royaltydirektivet och skulle undantagsregeln stå sig i en prövning på EU-nivå?
- Vilken betydelse kan förhandsbeskedet från EUD tänkas få för de vilandeförklarade målen och svensk skatterätt?
- Kan rekvisitet ”huvudsakligen motiverade av affärsmässiga skäl” tillämpas objektivt och förutsebart?

1.3 Metod och material

Den rättsdogmatiska metoden kommer att ligga till grund för detta arbete, lagtext och förarbeten kommer således studeras och tolkas. Det finns dessutom mycket

---

¹³ Mailkonversation med Per Johan Åseskog, Skatteverket Göteborg

artikelmaterial på området, som i brist på avgöranden, då lagstiftningen är relativt ny, kommer ägnas en stor del, för att undersöka de ståndpunkter som finns och väga dessa mot varandra. Skatterättsnämndens avgöranden kommer också att studeras. Vidare kommer intervjuer med praktiserande skattejurister användas för att undersöka hur tillämpningen av reglerna om avdragsbegränsningar i praktiken fungerar, det vill säga om man anser att reglerna är lättolkade och lättillämpade. EU-praxis kommer också undersökas vad gäller de EU-rättsliga frågeställningarna i arbetet.

1.4 Avgränsning och förslag till disposition

I uppsatsen läggs tyngdpunkten på den s.k. ventilen som utgör ett av två undantag till avdragsförbudet. Trots det kommer tio-procents-regeln redogöras för någorlunda grundläggande i syfte att gå igenom regelverkets bakgrund och generella konstruktion.

Uppsatsen inleds med en bakgrund i avsnitt 1, som beskriver de förhållanden som föranlett lagstiftningen samt en genomgång av praxis där transaktioner inte kunnat angripas med skatteflyktslagen. Därefter följer i avsnitt 2 en redogörelse över de konstitutionella aspekterna som är aktuella. Avsnitt 3 behandlar skatteflyktslagen och avsnitt 4 innehåller en grundlig genomgång av ränteavdragsbestämmelserna. Relevant EU-rätt kommer beskrivas i avsnitt 5. Avsnitt 6 behandlar ventilen särskilt och här följer också en redogörelse för samtliga vilandeförklarade mål som berör undantagsregeln. I avsnitt 7 redogörs för det aktuella förhandsbeskedet Scheuten. Avsnitt 8 innehåller en nulägesrapport och avsnitt 9 en sammanfattande analys och slutsats. Några slutord kommer till sist att sägas i avsnitt 10.

2 Konstitutionella aspekter

De konstitutionella aspekterna av skatterätten som är relevanta för ränteavdragsbestämmelserna är deras förenlighet med legalitetsprincipen respektive likhetsprincipen. I regeringsformen (RF) återfinns dessa principer och dess grunder, där det markeras att det finns en gränsdragning mellan normgivning och rättstillämpning. Enligt 8 kap 3 § RF är det riksdagen som beslutar om

skatteregler. Denna kompetens kan inte delegeras, vilket följer av kompetensfördelningen, som regleras i 8 kap 7 §. Av 1 kap 1 respektive 9 §§ framgår vidare att all offentlig makt ska utgå från folket och utövas under lagarna, och att allas likhet inför lagen ska beaktas.¹⁴

2.1 Likhetsprincipen

Grundläggande för likhetsprincipen är att fastställa vilka fall som är lika respektive inte lika. Det handlar om likhet inför lagen och att identifiera tillräckligt jämförbara situationer som kan anses vara lika. Principen återfinns även i EU-rätten, vilken behandlas nedan. Beroende på om det rör sig om lagstiftning eller rättstillämpning har likhetsprincipen olika innebörd. Vad avser lagstiftning omfattas varken riksdag eller regering av principen så som den framställs i 1 kap 9 § RF.¹⁵ Skälet till detta anges i förarbetena till regeringsformen där det uttalas att det ibland kan vara motiverat med särbehandlande lagstiftning för att uppnå social rättvisa.¹⁶ Det bör dock understrykas att EU-rätten ändå måste tas i beaktande vid lagstiftning, vilket innebär att likhetsprincipen faktiskt spelar en viss roll i och med på reglerna om fri rörlighet.¹⁷ Detta beaktande kan komma att få en avgörande roll för ranteavdragsbestämmelsernas förenlighet med likhetsprincipen, beroende på om bestämmelserna kan anses förenliga med etableringsfriheten eller ej.

Vid rättstillämpningen ska däremot likhetsprincipen beaktas och även om domstolarna inte uttryckligen hänvisar till principen kan det ur praxis utläsas att vikt fästs vid den. De fall som rättstillämparen identifierat som jämförbara ska behandlas likformigt.¹⁸

2.2 Legalitetsprincipen

Grunden för legalitetsprincipen utgörs av uttrycket *nullum tributum sine lege* som betyder ingen skatt utan lag. Annorlunda uttryckt kan man tala om ett

---

14 Hultqvist, Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen, s. 91

15 Pålsson, Konstitutionell skatterätt, s. 41 f

16 Prop. 1975/76:209 s. 98 f

17 Pålsson, Konstitutionell skatterätt, s. 45

18 A.a. s. 94 f

föreskriftskrav ur vilket framgår att endast föreskrifter som meddelats genom lag kan konstituera skattskyldighet. Föreskriftskravet har successivt vuxit fram i praxis och doktrin under 1900-talet där den röda tråden i utvecklingen varit rättssäkerhet och förutsebarhet. Legalitetsprincipen är idag en självklarhet i praxis och HFD.¹⁹ Denna grundläggande princip innebär alltså att det krävs stöd i lag för all verksamhet som företas inom den offentliga rätten, och kommer till uttryck i 1 kap 1 § RF. Föreskriftskravet är enligt Hultqvist en absolut norm med hänvisning till den i RF grundlagstadgade kompetensfördelningen. En absolut norm är en grundläggande rättsprincip som inte kan åsidosättas av andra intressen, vilket innebär att den ska alltid beaktas.²⁰

Syftet med legalitetsprincipen är att garantera den enskilde förutsebarhet och skydd mot godtyckliga bedömningar. Möjligheten för den skattskyldige att förutse de skattemässiga konsekvenserna av sitt handlande kännetecknar betydelsen av förutsebarhet vid beskattningen. Förutom att förutsebarheten utgör det mest centrala målet vid tolkning av skattelag är den också ett grundläggande element i en fungerande rättsstat. Dessutom är det viktigt ur samhällsekonomisk synpunkt att på förhand kunna beräkna skatteeffekter.²¹

Av legalitetsprincipen följer också ett förbud mot analoga tolkningar och retroaktiv beskattning.²² Precis som vid likhetsprincipen finns här en gräns mellan normgivning och rättstillämpning som bör beaktas och följas med hänsyn till kompetensfördelning, förutsebarhet och rättssäkerhet. Vid oklarhet över vad som följer av en särskild föreskrift ska hänsyn tas till legalitetsprincipen så att man inte riskerar att gå utanför föreskriftens tolkningsområde.²³ Tolkning av lag måste därför ha stöd i lagtexten för att legalitetsprincipen ska vara tillgodosedd. Som en konsekvens av att det inte rimligen går att reglera varje tänkbar situation är det tillräckligt med ett objektivt stöd så länge tolkningen av ordalydelsen utgör en logisk följd av lagtexten.²⁴

---

19 Hultqvist, Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen, s. 86

20 Hultqvist, SvSkt 2005:5 s. 302 f

21 Kellgren, Mål och metoder vid tolkning av skattelag, s. 58

22 Hultqvist, Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen, s. 126

23 A.a. s. 73f

24 Pålsson, Konstitutionell skatterätt, s. 86 f

2.3 Lagstiftning

Internationellt såväl som nationellt är man överens om att det behövs åtgärder mot upplägg som syftar till skatteundandragande. Runt om i Europa är det vanligt med lagstiftning mot rent konstlade upplägg. Sådana regler kan införas med stöd av EU-rätten så länge de är utformade i enlighet med vad EU anser vara godtagbart.²⁵ En förutsättning är att sådana regler är proportionerliga och syftar till att motverka rent konstlade upplägg. Så länge detta syfte ligger bakom lagstiftningen har EU inget att invända om.²⁶

Ytterligare krav på skattelagstiftning är att föreskrifterna ska vara generella. Detta framgår av förarbetena till regeringsformen, som anger att kravet på generalitet kan anses uppfyllt om lagen avser situationer av ett visst slag, vissa typer av handlingssätt eller på annat sätt berör en i allmänna termer bestämd krets av personer.²⁷ Det är dock inte helt klart hur en föreskrift ska vara utformad för att generalitetskravet ska vara uppfyllt. Vad som enligt Pålsson kan konstateras är att föreskriften ska ha generell ordalydelse respektive tillämplighet.²⁸ Den praxis som stödjer generalitetskravet är det väl kända rättsfallet *lex Kockum*, RÅ 1980 1:92, där det av domskälen framgår att en generellt bestämd regel inte får rikta sig till en viss person eller ett visst fall. Däremot är det helt i sin ordning att regeln utformats med ett visst fall i åtanke.²⁹ Vad avser ränteavdragsbestämmelsernas förenlighet med generalitetskravet torde dessa inte strida mot kravet. Bestämmelserna avser situationer av ett visst slag och faller således in under de rekvisit som framgår av propositionen.

2.4 Metoder för att motverka skatteplanering

Ett splittrat skattesystem och luckor i lagen skapar incitament till skatteplanering. För att komma till rätta med skatteundvikande förfaranden finns det flera metoder att ta till. Dessa varierar länder emellan och Hultqvist har i sin avhandling jämfört olika länders hantering av skatteplanering. Det man ska ha i åtanke vid en sådan

---

25 Andersson, Rättesnurror, gungor och karuseller, SvSkt 2009:3, s 292 f

26 KOM (2007)785

27 Prop. 1973:90 s. 204

28 Pålsson, Konstitutionell skatterätt, s. 26 ff

29 Hultqvist, Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen, s. 328

studie är att både skattereglering och skattesystem kan variera länderna emellan, men kan trots det ge en bredare bild av problematiken och vara till nytta för diskussionen kring det svenska rättsläget.³⁰

Ett sätt att hantera problematiken har i några länder varit att utforma generalklausuler. Generalklausuler är vanliga i civilrätten, och med en skatterättslig klassificering betraktas de som kompetensnormer som tillåter skattemyndigheten att kräva den enskilde på skatt utan stöd i lag. Risken med detta är dock att analogislut möjliggörs, vilket står i uppenbar strid med legalitetsprincipen. Problemet är också att generalklausuler till sin natur är vaga och riskerar att bli föremål för godtyckliga bedömningar. Förutsebarheten kan inte garanteras och utgör därför inte ett rättssäkert alternativ.³¹ I svensk skatterätt finns en generalklausul i skatteflyktslagen, vilken kommer att redogöras för nedan under avsnitt 3.

Andra rättsordningar har en normbunden skattepraxis där bedömningen av skatteundvikande förfaranden utgår från varje enskilt fall och dess särskilda omständigheter för att så småningom få bilden klar. De förfaranden som underkänts har varit sådana där det funnits ett skatteundvikandesyfte och där transaktionerna inte haft någon rättslig effekt för de inblandade parterna. En sådan praxisutveckling tar tid eftersom det inte finns någon röd tråd att följa vid rättstillämpningen.³²

Den metod som ligger närmast de svenska ränteavdragsbestämmelserna är doktrinen om business purpose, som utvecklats i USA. I likhet med den svenska ventilen utgår bedömningen från om de företagna transaktionerna skett av affärsmässiga skäl. Fråga uppstår dock om det är tillräckligt att det finns vilket annat syfte som helst än ett syfte att minska sin skatt. Det borde inte vara särskilt svårt att visa att åtminstone något affärsmässigt skäl skulle kunna ligga bakom en transaktion.³³ Detta är också den invändning som gjorts mot doktrinen samtidigt som det ska understrykas att den har betydelse för motverkande av rent konstlade

---

30 A.a. s. 427 f

31 A.a. s. 437 och 464

32 A.a. s. 462

33 A.a. s. 442

upplägg. Eftersom business purpose kan tillämpas enbart då det finns ett skattesyfte kan det vid förekomsten av andra syften bli svårt att underkänna skatteundvikande förfaranden med hänvisning till att ett sådant underkännande kväver stöd i legalitetsprincipen.³⁴ Det följer av legalitetsprincipen att den skattskyldiges transaktioner inte kan underkännas enbart av den anledningen att en skattefördel uppnåts.³⁵

2.5 Lagtolkning

Eftersom man i förarbetena till de nya reglerna har lämnat åt rättstillämparen att avgöra hur lagen ska tillämpas uppstår frågan om tolkningsmetoder. Tolkningen av skattelag bör ske med utgångspunkt från såväl legalitetsprincipen som likhetsprincipen. Syftet med lagtolkning är att precisera en bestämmelse och dess innebörd.³⁶ Vid lagtolkning talar man oftast om objektiv, subjektiv och teleologisk lagtolkning. Objektiv lagtolkning utgår från en bokstavstolkning av lagtexten, där innehåll och innebörd utgör grundpelarna. Eftersom lagtext ofta kan vara både kortfattad och generell är det vanligt att man måste hämta vägledning från både förarbeten och praxis. Subjektiv lagtolkning går ut på att man hämtar vägledning från förarbetena för att få en uppfattning om vad lagstiftaren menat och lagt in i olika begrepp. Teleologisk lagtolkning handlar om ändamålstolkning, dvs. man försöker utläsa vad som varit ändamålet med lagtexten för att få reda på vilka effekter lagstiftaren velat uppnå med regleringen.³⁷

Förarbetskonform lagtolkning, dvs. subjektiv, har minskat på senare år, särskilt när en sådan tolkning inte kan förenas med föreskrifterna i lag. Detta har slagits fast av HFD i bland annat RÅ 1999 ref 62 samt 1999 not 245. Respekten för och medvetenheten om legalitetsprincipen och dess konsekvenser vid tolkning och tillämpning av lag har ökat i både praxis och doktrin.³⁸ Detta har således medfört att man i vissa fall frångått en förarbetskonform lagtolkning. Det framgår heller inte av varken lagtext eller praxis vilken lagtolkningsmetod som ska

---

34 A.a. s. 508 f

35 Pålsson, Konstitutionell skatterätt, s. 90

36 Hultqvist, Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen, s. 332

37 Zetterström, Juridiken och dess arbetssätt – en introduktion, s. 81 f

38 Hultqvist, SvSkt 2005:5, s. 302 f

användas eller har använts. Beroende på hur klar och precis lagtexten är finns det olika metoder att tillgå. Vid helt klara fall duger en bokstavstolkning gott och det finns då inget behov av att konsultera förarbetena. Melz anser att ”en egentlig lagtolkningssituation föreligger då lagtexten inte vid en objektiv tolkning ger ett klart svar på rättsfrågan”. Det följer då av förutsebarhetskäl att det är en självklarhet att använda sig av förarbetena och låta dess uttalanden få auktoritativ betydelse.³⁹ Inom doktrinen är den gemensamma uppfattningen att domstolarna vid tolkning av skattelag tillmäter förarbetena stor betydelse.⁴⁰ Däremot är man inte enig om i vilken mån domstolarna bör följa förarbetena.⁴¹ Saknas objektivt stöd i förarbetena har HFD inte beaktat dessa uttalanden, se exempelvis RÅ 1994 ref 31.⁴² Även Hultqvist är av denna uppfattning och belyser ett flertal rättsfall där HFD låtit andra argument gå före de som framkommer av förarbetena. Det är därför enligt Hultqvist inte nödvändigt att enbart använda sig av den lagtolkningsmetod som kräver objektivt stöd i lag. Det bör dock understrykas att legalitetsprincipen inte går ut på att hitta rätt lagtolkningsmetod utan snarare att definiera en norm som ryms inom bestämmelsens tolkningsområde.⁴³ För att legalitetsprincipen ska upprätthållas får inte tolkning och tillämpning av en bestämmelse gå utanför dess ”betydelseområde”. Preciserings av bestämmelse måste enligt Hultqvist hålla sig inom mängden rimliga tolkningar. Detta är också en naturlig konsekvens av förbudet mot analoga tolkningar och resultatet av ett sådant tillvägagångssätt är en garanti för att det i praxis endast skapas normer som följer av bestämmelsen så som den föreskrivits i lag.⁴⁴

3 Skatteflyktslagen

För att motverka skatteflykt har en särskild lag införts då HFD:s normala principer för tolkning och tillämpning av skattelag inte ansetts tillräckliga. Skatteflyktslagen

---

39 Melz, SN 1992 s. 615

40 Kellgren, Mål och metoder vid tillämpning av skattelag, s. 90

41 Melz, SN 1992 s. 615

42 Pahlsson, Konstitutionell skatterätt, s. 87

43 Hultqvist, Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen, s. 337

44 A.a. s. 332 ff

har reviderats och är i sin nuvarande tappning tillämpbar på rättshandlingar som företagits efter 1 januari 1998, och gäller för statlig och kommunal inkomstskatt. 2 § är av generalklausulkaraktär och identifierar vad som avses med skatteflykt. Där framgår att det som grundförutsättning för lagens tillämplighet krävs att en rättshandling företagits av den skattskyldige samt att skatteförmånen tillkommit den skattskyldige själv. Det innebär att lagen inte blir tillämplig om den skattskyldige varit passiv eller om det är en närstående till den skattskyldige åtnjutit skatteförmånen. För att lagen ska kunna tillämpas krävs dessutom att generalklausulens fyra rekvisit är uppfyllda.⁴⁵ Av 2 § framgår att rättshandlingen ska ha medfört en väsentlig skatteförmån för den skattskyldige. Enligt tidigare förarbeten ska bedömningen av detta utgå från aktuella förhållanden.⁴⁶ Att skatteförmånen ska vara väsentlig innebär att det ska handla om belopp som överstiger något tusental kronor.⁴⁷ Detta preciseras emellertid inte i lagens förarbeten utan är lämnat till rättstillämparen att avgöra i varje enskilt fall.⁴⁸ Det är tillräckligt med indirekt medverkan i rättshandlingen för att generalklausulen ska bli tillämplig. Av förarbetena framgår att indirekt medverkan avser bland annat att förmånen tillkommit den skattskyldige ”genom en ställföreträdarens medverkan eller att den skattskyldige kunnat utöva sitt inflytande över den som medverkat i rättshandlingen”, som exempel nämns en familjemedlem.⁴⁹ För att kunna applicera skatteflyktslagen krävs det vidare att skatteförmånen ska ha utgjort det övervägande skälet för förfarandet. Det innebär att förmånen objektivt sett ska väga tyngre än övriga skäl tillsammans som den skattskyldige har för sitt handlande. Affärsmässiga och organisatoriska skäl som var för sig eller tillsammans väger tyngre än syftet att erhålla skatteförmånen i fråga leder till att lagen inte är tillämplig.⁵⁰ Att syftet att undgå skatt skulle vara det enda syftet är inte vanligt, därav regleringen att det övervägande skälet för förfarandet är

---

45 Lodin, Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2, s. 739f

46 Prop. 1980/81:17 s. 28

47 Karnov-kommentar till 2 § skatteflyktslagen

48 Lodin del 2 s. 741

49 Prop. 1996/97:170 s. 41

50 Karnov-kommentar till 2 § skatteflyktslagen

skatteförmånen.⁵¹ Om förfarandet strider mot lagstiftningens syfte som det framgår av skattebestämmelsernas allmänna utformning och de bestämmelser som är direkt tillämpliga eller har kringgåts genom förfarandet är det fjärde och sista rekvisitet uppfyllt och lagen skall därmed tillämpas.

Med skattebestämmelsernas allmänna utformning avses lagstiftningens allmänna principer. Detta innebär att det är principerna som ska användas och att man inte ska beakta uttalanden i förarbetena. Den svenska skattelagstiftningen är dock inte systematiskt uppbyggd, vilket försvårar möjligheten att fastställa vilka dessa allmänna principer är. De allmänna regler som propositionen hänvisar till handlar endast om hur man ska fastställa vad som utgör skattepliktig inkomst respektive avdragsgilla kostnader (beskattningsunderlaget). Lodin är dock av uppfattningen att förarbetena i viss mån ändå kan beaktas då en bestämmelses syfte inte klart framgår av själva bestämmelsen.⁵²

Det som vållat problem i praxis vid prövningen av om skatteflyktslagen är tillämplig är det sista rekvisitet ”i strid med lagstiftningens syfte”.⁵³ Vad gäller ränteupplägg kunde HFD tillämpa skatteflyktslagen i RÅ 1998 not 195, där det handlade om ränta på konvertibelt andelslån. Avdrag för denna typ av ränta medgavs på den tiden, men HFD underkände avdraget på grund av att långivarens kontroll över bolaget medförde att lånet ansågs vara för likt en aktie. I RÅ 2007 ref 85, Industrivärden, fanns det däremot inte grund för ett underkännande enligt skatteflyktslagen eftersom investmentbolag omfattas av särskilda skatteregler.

4 De nya ränteavdragsbestämmelserna

4.1 Definitioner

Ränteavdragsbestämmelserna tar sikte på transaktioner som sker mellan företag i intressegemenskap. Begreppet intressegemenskap återfinns på flera ställen i

---

51 Lodin, Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2, s. 741

52 A.a. s. 742

53 A.a. s. 749

skattelagstiftningen, men har ingen enhetlig betydelse då situationerna som regleras i respektive lagrum skiljer sig åt i allt för hög grad. Av 24 kap 10a § IL framgår att företag ska anses vara i intressegemenskap med varandra om ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande i det andra företaget, eller företagen står under i huvudsak gemensam ledning. De rättssubjekt som omfattas av begreppet intressegemenskap är aktiebolag, kommuner, staten, annan juridisk person och oäkta koncerner. Fysiska personer omfattas inte.⁵⁴ Företag som står under i huvudsak gemensam ledning anses ingå i en intressegemenskap. Trots kritik om begreppets vaga lydelse menar regeringen att det inom inkomstskattelagstiftningen är ett allmänt vedertaget begrepp som funnits under lång tid och därför inte borde vålla några tillämpningssvårigheter. För att reglerna inte ska kunna kringgås är begreppet generellt uttryckt. Därefter är det rättstillämparens uppgift att tolka varje enskilt fall utifrån dess specifika omständigheter.⁵⁵

Med företag avses juridiska personer och svenska handelsbolag. Handelsbolag utgör enligt 2 kap 3 § IL ingen juridisk person, men ska ändå ingå i begreppet intressegemenskap enligt uttalanden i förarbetena. Europeiska ekonomiska intressegrupperingar jämföras med handelsbolag och ska därför omfattas av de nya bestämmelserna, detta gäller även utländska bolag med fast driftställe i Sverige, se 5 kap 2 § IL respektive 2 kap 2 § IL.⁵⁶

Kommunernas ställning diskuterades under lagstiftningsarbetet och kritiker ifrågasatte förslaget att kommuner kan ingå i en intressegemenskap. Kritiken grundades på att de kommunala bolagen inte åtnjuter några skattefördelar i skatteuppläggen eftersom vinsten tillfaller kommunen och i slutändan skattebetalarna. Regeringen har dock valt att inkludera kommuner i definitionen av begreppet intressegemenskap och de kommunala bolagen ska vid beskattningen behandlas som privata bolag för att undvika risken att det privata

---

54 Prop. 2008/09:65, s. 46

55 A. prop. s. 48

56 A. prop. s. 46

näringslivet missgynnas i förhållande till kommunal näringsverksamhet.⁵⁷

4.2 Huvudregeln

Av 24 kap 10b § IL framgår att ett företag i intressegemenskap som huvudregel inte får göra avdrag för ränteutgifter som hänför sig till en koncernintern skuld, till den del skulden avser ett koncerninternt förvärv av en delägarrätt. Vid successiva förvärv gäller ”första kronans princip” vilket innebär att ränteavdragsbestämmelserna blir tillämpliga från och med första förvärvet. Den typ av förvärv som träffas av huvudregeln är förvärv av andelar i företag inom en intressegemenskap.⁵⁸ Eftersom andelarna är näringsbetingade i en sådan situation beskattas inte säljaren för kapitalvinsten.⁵⁹ Med andelar avses allt som faller in under definitionen av delägarrätter i 48 kap 2 § IL. Bland annat kan nämnas aktie, teckningsrätt, fondaktierätt och andel i investeringsfond. Andel i privatbostadsföretag omfattas inte.⁶⁰ För komplett definition av begreppet delägarrätt hänvisas till aktuellt lagrum. Regeringen har valt att inte inkludera upplägg där koncerninterna lån möjliggör utdelning eller kapitaltillskott, då man såg en risk med att ett för hårt reglerat område skulle kunna inverka negativt på vanliga affärstransaktioner. Man övervägde både för- och nackdelar med att ange specifika förfaranden i lagstiftningen. Fördelen är att det finns något att ta på medan nackdelen är att det inte går att förutse alla situationer som kan uppstå, vilket skulle leda till en risk för fortsatt kringgående av reglerna. Regeringen ansåg att skatteregler inte ska ha sådana hindrande effekter utan det är istället rättstillämparens uppgift att avgöra i det enskilda fallet huruvida ett kringgående förelegat i en sådan situation.⁶¹

För att gardera sig mot osäkerhet vid tolkning och tillämpning av huvudregeln föreslog Skatteverket inför lagstiftningsarbetet att även fordringsrätter skulle omfattas av bestämmelserna genom att man särskilt föreskrev att fordringsrätter ska jämföras med delägarrätter. Motivet var att

---

57 A. prop. s. 47f

58 A. prop. s. 49 f

59 24 kap 10 och 14 §§ IL

60 Prop. 2008/09:65, s. 50

61 A. prop. s. 54

Skatteverket såg vissa risker med förvärv av utländska fordringsrätter. En situation som illustrerar problematiken är när ett utländskt bolag, för att skapa en fordringsrätt, koncerninternt köper en delägarrätt från ett bolag som ligger i ett lågbeskattande land. Om det säljande bolaget sedan säljer fordringsrätten till ett svenskt bolag i utbyte mot en revers omfattas inte transaktionen av ränteavdragsbestämmelserna. Moderbolaget kan i sin tur genom ett kapitaltillskott till det låntagande dotterbolaget eliminera fordringsrätten. Om bolaget i det lågbeskattande landet sedan lämnar utdelning till moderbolaget blir kapitaltillskottet återbetalat. Just denna typ av skatteundandragande är det som Skatteverket ville komma åt även om förfarandet skulle kunna angripas via skatteflyktsbestämmelserna. Skatteverkets förslag vann dock inte gehör eftersom det baserades på ett teoretiskt exempel utan att någon verklig situation identifierats. Regeringen ansåg dessutom att denna typ av upplägg kan angripas med skatteflyktslagen eftersom transaktionerna står i strid med syftet med ränteavdragsbestämmelserna, vilket är en förutsättning för att skatteflyktslagen ska kunna tillämpas.⁶²

De utgifter som träffas av ränteavdragsbestämmelserna är ränteutgifter samt ränteliknande utgifter. Begreppet ränta definieras i förarbetena som långgivarens kostnad för krediten utöver det lånade beloppet. Vad gäller andra utgifter understryker regeringen att man vid kringgåendeförfaranden ska tillämpa allmänna regler och skatteflyktslagen.⁶³

Tillfälliga lån och back-to-back-lån omfattas också av huvudregeln.⁶⁴ Med back-to-back-lån avses en situation där ett företag inom en koncern har en fordran på en extern långgivare. Tillfälliga lån avser situationen då en skuld till ett företag inom en koncern har ersatt ett tillfälligt externt lån. Båda dessa typer av lån ska jämföras med interna lån för att inte reglerna ska kunna kringgåas. Vid externa lån är det inte lika självklart att man kan tillämpa allmänna regler och skatteflyktslagen. Det har lämnats till rättstillämparen att avgöra regelns tillämplighet i varje enskilt fall. Beträffande back-to-back-lånen gäller att

---

62 A. prop. s. 50f

63 A. prop. s. 52

64 24 kap 10 b § 2 st. och 24 kap 10 c § IL

bestämmelsen endast kan tillämpas på skulder som avser interna förvärv, det krävs också att samband föreligger mellan fordran och skuld.⁶⁵

4.3 Undantagsregler

4.3.1 Tio-procents-regeln

Tio-procents-regeln har tillkommit i syfte att undanta transaktioner med företagsekonomiska motiv från avdragsförbudet. Bestämmelsen innebär att avdrag för räntebetalning får ske om den som har rätt till motsvarande ränteinkomst ska beskattas för denna över en viss nivå.⁶⁶ Liksom vid tillämpningen av huvudregeln gäller att interna lån som ersätter externa tillfälliga lån ska anses utgöra en intern transaktion eftersom det är den interna långivaren som blir föremål för bedömningen av beskattningsnivån. Undantaget omfattar även back-to-back-lån.⁶⁷

Under lagstiftningsarbetet riktades kritik från flera remissinstanser att tio-procents-regeln inte skulle bli särskilt lätt att tillämpa. Regeringen delade emellertid inte denna uppfattning utan ansåg fallet vara det motsatta eftersom avdragsförbudet endast avser interna transaktioner. Företag ska under sådana förhållanden inte åläggas en skyldighet att styrka omständigheter som rör externa förvärv. Då syftet med de nya ränteavdragsreglerna är att motverka skatteplanering och därmed sänka incitamenten för att vidta de skatteupplägg som föranlett lagstigningen, har regeringen ansett att en gräns på tio procent är tillräcklig för att åstadkomma önskad effekt. Det innebär att ränteavdrag tillåts så länge mottagaren av ränteinkomsten beskattas över tio procent.⁶⁸

För att bedöma vilken beskattningsnivå det rör sig om i det enskilda fallet bör ett hypotetiskt test göras. Tanken är att man utgår från att en ränteinkomst som motsvarar den aktuella ränteutgiften utgör den enda beskattningsbara inkomsten hos mottagaren. Överskott eller underskott som hänför sig till mottagarens normalt drivna affärsverksamhet eller avdragsgilla utgifter ska inte ingå i underlaget för det hypotetiska testet. Förutsättningarna för en tillämpning av tio-

---

65 Prop. 2008/09:65, s. 54 f

66 24 kap 10b § 1 st.IL

67 Prop. 2008/09:65, s. 58

68 A. prop. s 58 f

procents-regeln kan inte anses uppfyllda om den som tar emot ränteinkomsten kan kvitta den genom ett grundavdrag, fribelopp eller motsvarande. Eftersom det rör sig om gränsöverskridande transaktioner där såväl svenska som utländska skattesubjekt kan bli föremål för en bedömning av beskattningsnivån är det rättsordningen i räntemottagarens land som ska gälla vid klassificeringen av inkomsten. Detta innebär att ränteinkomsten inte kommer att omfattas av tio-procents-regeln om den klassificeras som skattefri utdelning på näringsbetingade andelar eller kapitalvinst.⁶⁹

Mottagaren av ränteinkomsten ska vara den som faktiskt har rätt till räntan och som motsvaras av ränteutgiften. En formell rätt till inkomsten är inte tillräckligt då lagstiftaren har velat förhindra att s.k. slussning sker inom intressegemenskapen. Detta innebär att det inte är möjligt att ett företag i ett lågbeskattat land slussar lånet vidare till ett företag inom gemenskapen som beskattas över tio procent för ränteinkomsten. Regeringen anser att uttrycket *beneficial owner* motsvarar det svenska begreppet, vilket kritiserats av Sveriges advokatsamfund som anser att tolkningen av uttrycket inte har en allmän acceptans.⁷⁰ Det verkar som att Regeringen lutat sig mot definitionen i OECD:s modellavtal avseende begreppet *beneficial owner*.⁷¹

4.3.2 Ventilen

Det andra undantaget till huvudregeln innebär att ränteutgifter får dras av om såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna är huvudsakligen affärsmässigt motiverade.⁷² Det uppmärksammades i propositionen att de företag som berörs av ränteavdragsbestämmelserna är mycket få eftersom de flesta företag borde kunna tillämpa tio-procents-regeln. Regeringen ställde sig därför till en början tveksam till om ytterligare undantag var nödvändigt, men ansåg till sist att en alternativ undantagsregel är motiverad för de fall räntan lågbeskattas och transaktionen inte sker i skatteplaneringssyfte. Detta betyder att ett företag kan få avdrag för sin ränteutbetalning trots att ränteintäkten beskattas

---

69 A. prop. s 59 f

70 A. prop. s. 60

71 Artikel 11 OECD samt kommentar 8.1 till artikel 12 OECD

72 24 kap 10d § 2 st. IL

under tio procent under förutsättning att både förvärvet av delägarrätten och den därpå uppkomna skulden är huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Att transaktionen ska vara huvudsakligen affärsmässigt motiverad innebär att motiven till klart övervägande del ska vara affärsmässiga. I förarbetena hänvisas till inkomstskattelagens förarbeten, där 75 procent anges som riktlinje för vad som utgör huvudsakligen.⁷³

Rekvisitet huvudsakligen har kritiserats för att vara oproportionerligt högt. Under lagstiftningsarbetet höll emellertid regeringen fast vid sin uppfattning att relativt få företag kommer omfattas av ränteavdragsreglerna och att det därför var motiverat med en restriktiv undantagsregel i form av en ”kompletterande säkerhetsventil”. Mot bakgrund av de omständigheter som föranlett lagstiftningsarbetet och för att uppnå syftet med de nya reglerna ansåg regeringen att det fanns grund för en restriktiv tolkning av rekvisitet huvudsakligen. I detta sammanhang uttalades också att det bakom de transaktioner som ska bedömas ”ska ligga sunda företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden”. Detta uttalande har blivit föremål för kritik, bland annat av ledamöter i SRN, se nedan. Många remissinstanser ställde sig också kritiska till rekvisitet affärsmässiga skäl, där vissa ansåg att uttrycket affärsmässiga skäl riskerar att bli fiskal, skönsmässig och oförutsägbar och andra menade att den bevisning och hantering av affärsmässigheten skulle bli oproportionerligt betungande. Av förarbetena följer också att den bedömning som ska göras ska utgå från alla omständigheter av relevans. Både den interna skulden och det förvärv som skulden avser, måste vara huvudsakligen affärsmässigt motiverade för att transaktionen ska bli föremål för en tillämpning av ventilen. Anledningen till detta är att undantagsregeln inte ska kunna åberopas i endast en del av ett skatteupplägg för att kringgå en tillämpning av huvudregeln.⁷⁴

Vad avser bevisbördan har Skatteverket bevisbördan avseende 24 kap 10d och e §§ IL för att transaktionerna till övervägande del inte är affärsmässigt motiverade. Utöver denna särreglering gäller de allmänna reglerna om

---

73 Prop. 2008/09:65, s. 67 f

74 A. prop. s. 68 f

bevisbördans placering dvs. att det allmänna har bevisbördan för den skattskyldiges intäkter medan det åligger den skattskyldige att styrka sina avdrag.⁷⁵

5 EU-rätt

5.1 EU-rättens företräde

Samtidigt som EU-rätten är en oberoende rättsordning har den införlivats i varje medlemsstats rättsordning. Detta har medfört effekten att medlemsstaterna begränsat sina suveräna rättigheter till förmån för EU-rätten. Principen om EU-rättens företräde innebär att nationella regler får ge vika för EU-rätten, och principen återfinns numera i en ”gemensam tolkningsförklaring” i Lissabonfördraget, vilken utgör en kodifiering av praxis från EUD.⁷⁶ I Sverige har både HD och HFD erkänt principen om EU-rättens företräde, och den accepteras så länge det finns garantier för att medborgarnas rättigheter inte inskränks.⁷⁷

EU:s primärrätt utgör ramen för EU:s normsystem och innehåller de grundläggande fördragen, unionsfördraget (FEU) och funktionsfördraget (FEUF) i vilket bland annat etableringsfriheten stadgas. Sekundärrätten syftar till att konkretisera normsystemet och består av lagstiftning och rättsbildning i övrigt dvs. förordningar, direktiv och beslut. Det faktum att det inte finns några förarbeten till det EU-rättsliga regelverket i kombination med att både fördrag och rättsakter är allmänt hållna har gjort att praxis från EUD fått stor betydelse för EU-rätten.⁷⁸ Förordningar har allmän giltighet och är till alla delar bindande och direkt tillämpliga i varje medlemsstat enligt artikel 288.2 FEUF. Enligt principen om EU-rättens företräde får medlemsstaterna inte utfärda nationella lagar inom ett område som regleras av en förordning. Vidare följer av EU-rättens normhierarki att en förordning står högre än ett direktiv. Av 288.3 FEUF framgår att ett direktiv riktar sig till varje medlemsstat och är bindande för dessa. De nationella

---

75 A. prop. s. 72

76 Bernitz, Europarättens grunder, s. 75

77 A.a. s. 79 ff

78 A.a. s. 28

myndigheterna väljer själva hur de ska genomföra direktivet. Det främsta syftet med direktiv är att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning inom vissa områden.⁷⁹

5.2 Direkt effekt

En bestämmelse som har direkt effekt kan ge enskilda rättigheter och skyldigheter som kan åberopas inför nationella domstolar och myndigheter. Normalt sett är det endast medlemsstaterna som träffas av EU-regler, men i och med att EUD accepterat doktrinen om direkt effekt har EU-rättens inflytande på nationell rätt påverkats. En bestämmelse har direkt effekt om vissa kriterier är uppfyllda, vilka definierats i det EU-rättsliga målet Van Gend en Loos. Där framgår att bestämmelsen ska vara ovillkorlig dvs. att det inte krävs några ytterligare åtgärder som exempelvis lagstiftning, för dess tillämplighet. Övergångsperioden ska ha gått ut och bestämmelsens innebörd ska vara klar och precis, vilket i sin tur innebär att någon lämplighetsbedömning inte får ske vid tillämpningen av bestämmelsen.⁸⁰

Direkt effekt kan verka såväl vertikalt som horisontellt. En bestämmelse som av enskilda kan göras gällande gentemot staten har vertikal direkt effekt medan det fallet att enskilda kan göra gällande rättigheter gentemot varandra utgör horisontell direkt effekt av en bestämmelse.⁸¹ Begreppet stat har ett brett tolkningsområde där även myndigheter ingår, dvs. även skattemyndigheter.⁸² Direkt effekt gäller både fördrag och förordningar, men för direktiv har det inte alltid varit helt självklart. Utvecklingen i praxis har dock gått mot att vertikal direkt effekt även gäller för direktiv och EUD har slagit fast att EU-rätten skulle få starkare genomslagskraft om den även kunde göras gällande av enskilda.⁸³ Direktiv anses än så länge inte kunna ha horisontell direkt effekt, men på senare tid har dock EU-praxis gått mot att en sådan direkt effekt möjligen skulle kunna

---

79 A.a. s. 31 ff

80 A.a. s. 84 f och mål 26/62 Van Gend en Loos

81 Bernitz, Europarättens grunder, s 86, mål 26/62 Van Gend en Loos och 43/75 Defrenne

82 C-188/89 Foster p. 20

83 Bernitz, Europarättens grunder, s. 86 ff samt 41/74 Van Duyn och C-91/92 Faccini Dori

godtas.⁸⁴

5.3 Indirekt effekt

Direktiv kan också ha indirekt effekt enligt den så kallade von Colson-principen, av vilken framgår att nationella domstolar och myndigheter måste tolka nationell lagstiftning ”mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte” så att avsett resultat uppnås”.⁸⁵ Detta framgår även av senare EU-praxis ur vilken det kan utläsas att de nationella domstolarna så långt det är möjligt ska tolka nationell rätt i ljuset direktivets innehåll och syfte. Även direktiv som inte implementerats kan ha indirekt effekt.⁸⁶

5.4 Rättsprinciper

Inom EU-rätten finns ett antal rättsprinciper som har stor betydelse inom EU-rätten. Enligt Bernitz utgör rättsprinciperna primärrätt och ska iakttas vid både lagstiftning och rättstillämpning. Principerna är bindande för EU och dess institutioner och ska präglade hela EU-rätten.⁸⁷ De principer som är av intresse för diskussionen kring ränteavdragsbestämmelserna är likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen.

5.4.1 Likabehandlingsprincipen

Grunden för likabehandlingsprincipen är icke-diskriminering och gäller såväl öppen som dold diskriminering. Dold diskriminering är detsamma som indirekt diskriminering, med vilket avses att olikbehandling inte sker på grund av nationalitet men att en sådan åtgärd likväl resulterar i sådan diskriminering. Artikel 18 FEUF stadgar det grundläggande diskrimineringsförbudet, men även på andra ställen i fördraget finns bestämmelser om förbudet mot diskriminering. Dess innebörd och omfattning är att var och en, såväl fysisk som juridisk person, ska behandlas på samma sätt oavsett vilken medlemsstat man kommer ifrån. Likabehandlingsprincipen definieras av uttrycken att ”lika situationer inte får

---

84 A.a. s. 93 samt C-555/07 Seda Küçükücü.

85 14/83 Von Colson p. 26

86 Bernitz, Europarättens grunder, s. 96

87 A.a. s. 105 f

behandlas olika” och att ”olika situationer inte får behandlas lika.” Detta gäller så länge det inte finns någon rättfärdigandegrund för olikbehandling. Finns det bestämda undantagsmöjligheter inom EU-rätten kan direkt diskriminering rättfärdigas, medan det vid indirekt diskriminering krävs att syftet bakom de krav som ställts bevisligen är rättvisa och objektiva och att den uppkomna diskrimineringen oavsiktligen uppstår.⁸⁸ Det bör dock noteras att endast den anledningen att olika medlemsstater har olika regler inte medför att likabehandlingsprincipen anses överträd.⁸⁹

5.4.2 Proportionalitetsprincipen

Ur EU-praxis har proportionalitetsprincipen vuxit fram och den utgör idag en allmän rättssäkerhetsprincip. Av artikel 5.1 FEU framgår att proportionalitetsprincipen ska styra utförandet av EU:s befogenheter enligt fördragen. Artikel 5.4 FEU stadgar att unionens åtgärder inte ska gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen. Principen utgör en slags garanti och kontroll av att det råder en ”balans mellan mål och medel”, vilket betyder att medlemsstaterna måste välja den minst betungande åtgärden. Vid bedömningen av om en åtgärd är proportionerlig finns en i doktrinen utvecklad checklista där samtliga kriterier måste vara uppfyllda för att åtgärden ska kunna anses förenlig med proportionalitetsprincipen. Åtgärdens syfte ska tillgodose ändamålet och vara nödvändig för att uppnå ändamålet. Vidare följer att den minst ingripande åtgärden ska väljas och att åtgärdens fördelar ska stå i proportion i förhållande till eventuell skada för de som träffas av åtgärden.⁹⁰

5.5 Den inre marknaden

Den inre marknaden ingår i den gemensamma marknaden. En förutsättning för att den gemensamma marknaden ska fungera är dels att det finns en gemensam politik men också att fri rörlighet och etableringsfrihet främjas. Alla eventuella hinder för dessa friheter måste elimineras för att den gemensamma marknaden ska

---

88 A.a. s. 111 f

89 A.a. s. 115

90 A.a. s. 118 f

fungera i enlighet med EU:s syften.⁹¹ De fyra friheterna utgörs av fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital. En femte frihet är etableringsfriheten som är av stor betydelse för företags möjligheter till gränsöverskridande etablering, och är den frihet som kan komma att kränkas i och med de svenska ränteavdragsbestämmelserna.⁹²

Skatter kan användas för att politiskt styra människors beteende och uppmåna respektive förhindra visst beteende. Nationell lagstiftning har många gånger underkänts av EUD då det handlat om direkta skatter som orsakat negativ särbehandling. Ett vanligt argument för särbehandlade lagstiftning är behovet av effektiv skattekontroll eller bevarandet av skattesystemets inre sammanhang. Trots att dessa rättfärdigande grunder skulle kunna godtas är det sällan fallet då EU-domstolen ställer sig restriktiv till dessa argument.⁹³

5.5.1 Etableringsfriheten art 49 – 55 FEUF

EU-rätten ställer inga krav på att det ska finnas en allmän etableringsfrihet, däremot gäller att förutsättningarna för etablering ska vara samma för alla, oavsett nationalitet. Etableringsfriheten grundar sig på icke-diskrimineringsprincipen och principen om fri rörlighet och syftar till att möjliggöra gränsöverskridande etablering på lika villkor oavsett nationalitet. Med etablering avses en stadigvarande eller varaktig närvaro i ett land.⁹⁴

Det finns tre olika sätt att etablera sig i ett annat medlemsland. För det första kan ett företagsförvärv i form av aktieköp ske, vilket är vanligt vid större etableringar. Man förvärvar då hela eller stora delar av aktierna i ett företag i aktuell medlemsstat. För det andra kan en etablering ske i form av att ett företag bildar dotterbolag i en annan medlemsstat. Slutligen kan ett företag starta upp en filial i en annan medlemsstat. Det finns också två olika typer av etableringar, man talar om full respektive sekundär etablering. Full etablering avser nyetablering eller att ett företag flyttar över en hel rörelse till en annan medlemsstat. Genom att

---

91 Allgård och Norberg, EU och EG-rätten, s. 261

92 Lundberg och Nilsson, Europarätten – En introduktion till EG-rätten och Europakonventionen, s. 54

93 Bernitz, Europarättens grunder, s. 300 ff

94 A.a. s. 272 -274

bilda dotterbolag, filial eller agentur i ett annat medlemsland kan en sekundär etablering ske. För detta krävs dels medlemskap i EU, dels att det finns ett varaktigt samband med ekonomin i ett medlemsland. Avseende hemvistbegreppet gäller i dessa situationer att den ursprungliga hemviststaten ska vara en stat inom EU. Så länge det finns ett faktiskt och varaktigt samband med ekonomin i en EU-stat anses kravet på hemviststat vara uppfyllt.⁹⁵

5.5.2 Diskriminerande åtgärder

Det grundläggande diskrimineringsförbudet i 18 FEUF innebär att diskriminering på grund av nationalitet är förbjudet. Vid internationell beskattning utgörs nationaliteten av den skatterättsliga hemvisten. Av artikel 54 FEUF framgår att nationalitet för juridiska personer bestäms av sätesprincipen, vilket innebär att det land där bolaget har sitt säte, huvudkontor eller huvudsakliga verksamhet utgör den juridiska personens hemvist. Det är i hemviststaten den skattskyldige är obegränsat skattskyldig.

Vad gäller förhållandet mellan det grundläggande diskrimineringsförbudet och de grundläggande friheterna ska prövningen av en nationell bestämmelses förenlighet med en grundläggande frihet ske mot själva friheten. Vid prövningen av om en bestämmelse är diskriminerande görs en jämförelse mellan två objektivt jämförbara situationer. Obegränsat skattskyldiga och begränsat skattskyldiga anses inte befinna sig i objektivt jämförbara situationer, enligt uttalanden av EUD i mål C-279/93 Schumacker.⁹⁶

De slag av diskriminering som finns är för det första öppen diskriminering, med vilket förstås diskriminering på grund av nationalitet och inträffar vanligtvis i situationer där aktiebolag är involverade. Ett exempel på när EUD ansett öppen diskriminering föreligga är i mål C-311/97 Royal bank of Scotland, där domstolen prövade nationella skattereglers förenlighet med etableringsfriheten. De nationella bestämmelserna särbehandlade inhemska banker vid upprättandet av filialer i landet genom att dessa banker åtnjöt lägre bolagsskatt än utländska banker, som genom upprättande av filialer etablerade sig i staten. I de fall diskriminering inte

---

95 A.a. s. 274 ff

96 Dahlberg, Internationell beskattning, s 226 f

sker på grund av nationalitet men ändå resulterar i en sådan effekt talar man om dold diskriminering. Det finns också fall där varken öppen eller dold diskriminering föreligger men som ändå utgör ett hinder för de grundläggande friheterna, s.k. icke-diskriminerande restriktioner. Dessa kännetecknas av att nationella bestämmelser i en medlemsstat är särskilt betungande för utländska subjekt.⁹⁷

5.5.3 Rättfärdigande

Inom EU-rätten finns två tillvägagångssätt för rättfärdigande av diskriminerande åtgärder. Det rör sig antingen om uttryckliga undantag i EU-fördraget eller rättfärdigande enligt rule of reason-doktrinen.⁹⁸ Rule of reason-doktrinen har vuxit fram ur EU-praxis och det finns nu fyra kriterier för bedömningen av om ett rättfärdigande ska kunna godtas. Enligt dessa kriterier kan för det första endast åtgärder som är icke-diskriminerande rättfärdigas.⁹⁹ Resterande kriterier innebär att åtgärden ska framstå som motiverad med hänsyn till ett trängande allmänintresse, att den ska vara ägnad att säkerställa förverkligandet av den målsättning som eftersträvas genom den, och att den slutligen inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå denna målsättning, dvs. den vara proportionerlig.¹⁰⁰ Det finns numera några principiellt accepterade grunder för rättfärdigande i EU-skattepraxis. Här ska nämnas skattesystemets inre sammanhang, effektiv skattekontroll och den skatterättsliga territorialitetsprincipen.

C-204/90 Bachmann rörde belgisk lagstiftning avseende avdragsrätt för premiebetalning till pensionsförsäkring. En tysk medborgare bosatt i Belgien hade en tysk pensionsförsäkring som han ville göra avdrag för i Belgien. Detta godtogs inte av Belgien som menade att avdragsrätten endast gällde för betalningar av premier till belgiska försäkringsbolag. Som försvar till denna särbehandling anförde Belgien bevarandet av skattesystemets inre sammanhang, vilket också godtogs av EUD. I ett annat mål slog EUD fast att man vid prövningen av ett

---

97 A.a. s. 232-234

98 A.a. s. 235

99 A.a. s. 236-238

100 C-55/94 Gebhard, p. 37

rättfärdigande ska fästa avseende vid syftet med de nationella bestämmelserna.¹⁰¹

Syftet att säkerställa effektiv skattekontroll accepterades principiellt som rättfärdigandegrund i mål C-250/95 Futura Participations, där ett franskt bolag med filial i Luxemburg drabbades av bokföringskrav enligt båda ländernas regler. Luxemburgs krav på bokföring stred mot etableringsfriheten men kunde rättfärdigas med hänsyn till effektiv skattekontroll. Trots detta ansåg EUD att de båda ländernas lagstiftning var oproportionerliga då det fanns ett direktiv som möjliggjorde för luxemburgska myndigheter att inhämta information för en korrekt taxering.

Innebörden av den skatterättsliga territorialitetsprincipen är att en person endast ska beskattas för de inkomster som har tillräcklig anknytning till den stat där beskattning sker.¹⁰² Målet Futura Participations ger stöd för att denna princip kan utgöra grund för rättfärdigande. EUD godtog de nationella reglerna som ställde krav på ett ekonomiskt samband med de inhemska inkomsterna för att underskott skulle få rullas fram.¹⁰³

5.6 Ränthe- och royaltydirektivet

EU har genom direktiv 2003/49/EG harmoniserat reglerna för beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater. Syftet med direktivet är att undvika dubbelbeskattning. Sverige antog direktivet 3 juni 2003 och ändringar har sedan skett två gånger.¹⁰⁴ Direktivets ingress anger att räntor och royalties ska beskattas en gång i en medlemsstat och att direktivet ska säkerställa likabehandling i beskattningshänseende mellan nationella och gränsöverskridande transaktioner, särskilt mellan närstående bolag. Direktivet gäller endast på de betalningar som skulle ha avtalats mellan sinsemellan oberoende parter.¹⁰⁵

---

101 C-319/02 Manninen p. 43

102 Dahlberg, Internationell beskattning, s. 24

103 C-250/95 Futura Participations p. 9

104 2004/66/EG och 2004/76/EG

105 Dahlberg, Internationell beskattning, s. 300 f

5.6.3 Direktivets tillämpningsområde

Skattefrihet råder för betalningar av räntor och royalties som uppkommer i en medlemsstat oavsett om skatt tas ut vid källan eller genom taxering. Att skatt tas ut vid källan innebär kupongskatt i svenska termer. Den som har rätt till räntan ska vara ett bolag i en annan medlemsstat eller ett fast driftställe i en annan medlemsstat och som tillhör ett bolag i en medlemsstat.¹⁰⁶ Direktivet är endast tillämpligt på transaktioner mellan närstående bolag.¹⁰⁷ Med ränta avses inkomst av varje slags fordran, särskilt värdepapper, obligationer eller debentures.¹⁰⁸

Ett fast driftställe ska behandlas som räntebetalare endast om betalningen medför en avdragsrätt för det fasta driftstället i den medlemsstat där det är beläget.¹⁰⁹ Denna bestämmelse är en följd av utvecklingen i EU-praxis där fasta driftställen till utländska näringsidkare har givits samma ”status” som inhemska näringsidkare.¹¹⁰ Ett fast driftställe är en stadigvarande plats för affärsverksamhet beläget i en medlemsstat från vilken ett bolags verksamhet helt eller delvis bedrivs.¹¹¹ Definitionen är densamma som framgår av artikel 5.1 OECD:s modellavtal.¹¹²

Direktivet ska inte förhindra nationell reglering mot skatteflykt.¹¹³ Fusionsdirektivet motsvarighet till denna bestämmelse har prövats av EUD, där domstolen slagit fast att nationella skattesflyktsregler är godtagbara endast så länge de ger möjlighet till en individuell prövning i varje enskilt fall. Det framgår att en nationell bestämmelse som presumerar skatteflykt eller skatteundandragande på grund av att motiven bakom ett planerat upplägg saknar kommersiella skäl är förenlig med direktivet så länge bestämmelsen är proportionerlig i förhållande till dess syfte. Det är inte proportionerligt med en allmänt hållen bestämmelse som medför att ”vissa transaktioner automatiskt

---

106 Artikel 1:1 ränte- och royaltydirektivet

107 Artikel 1:7 ränte- och royaltydirektivet

108 Artikel 2a ränte- och royaltydirektivet

109 Artikel 1:3 ränte- och royaltydirektivet

110 Dahlberg, Internationell beskattning, s. 302

111 Artikel 3c ränte- och royaltydirektivet

112 Dahlberg, Internationell beskattning, s. 203

113 Artikel 5 ränte- och royaltydirektivet

undantas från skattefördelen”.¹¹⁴

5.6.2 Bolag

För att omfattas av direktivet ska bolagsformen finnas med i bilagan till direktivet. Aktiebolag och försäkringsbolag är de svenska bolagsformerna som räknas upp. Bolaget ska enligt skattelagstiftningen i en medlemsstat anses ha hemvist i den medlemsstaten och inte enligt dubbelbeskattningsavtal avseende inkomst med tredje stat anses ha hemvist utanför gemenskapen. Bolaget ska vara skattskyldigt för skatt enligt en uppräknig som görs i direktivet alternativt för i huvudsak likartad skatt. I Sverige är det statlig inkomstskatt som avses.¹¹⁵ För att ett bolag ska anses som närstående måste det finnas ett direkt innehav på 25 procent av kapitalandel i ett bolag som har hemvist inom EU. Det är dock tillåtet att medlemsstat ersätter kravet på kapitalandel till röstandel.¹¹⁶

5.6.3 Den som har rätt till ränta – artikel 1:1

Den engelska språkversionen av begreppet är beneficial owner vilken även förekommer i OECD art 11 samt kommentar 8.1 till artikel 12 OECD:s modellavtal. Andemeningen är att det endast är den egentliga mottagaren som har rätt till räntan och inte någon som endast är ställföreträdare. En jämförelse av OECD:s modellavtal jämte ränte- och royaltydirektivet visar att det förekommer flera likvärdiga uttryck i de båda ”rättsakterna”. Dahlberg diskuterar hur man ska förhålla sig till detta och om uttrycken har samma betydelse. Eftersom de båda ”rättsakterna” utgör olika rättskällor bör det inte tolkas identiskt, särskilt med tanke på att direktivets uttryck ska tolkas utifrån den gemenskapsrättsliga metoden. Dahlberg tror dock att EUD av allt att döma skulle använda OECD:s modellavtal och kommentar, men att dess betydelse skulle minska för det fall det förekommer avvikelser i definitionerna rättsakterna emellan.¹¹⁷

5.6.4 Undantag

Från direktivet undantas betalning som likställs med vinstutdelning. Betalning

---

114 C-28/95 Leur Bloem, p. 48

115 Artikel 3a ränte- och royaltydirektivet

116 Artikel 3b ränte- och royaltydirektivet

117 Dahlberg, Internationell beskattning, s. 305

som inte sker till armlängds pris ska också undantas från direktivets tillämpningsområde. Om en icke marknadsmässig betalning sker råder följaktligen inte skattefrihet.¹¹⁸

5.7 Rän-teavdragsbestämmelserna och EU-rätten

Rän-teavdragsbestämmelsernas förenlighet med EU-rätten ifrågasattes starkt under lagstiftningsarbetet av flera remissinstanser. Det man ställde sig frågande till var såväl bestämmelsernas proportionalitet som förenlighet med etableringsfriheten eftersom inskränkningar i etableringskravet endast godtas i situationer som helt saknar affärsmässighet. Att försöka gradera affärsmässighet ansågs varken vara lämpligt eller möjligt. Till grund för denna ståndpunkt ligger tidigare EU-praxis avseende underkapitalisering där EUD slagit fast att det endast är regler för att förhindra rent konstlade upplägg som kan rättfärdiga en inskränkning av EU-rätten. Det föreslogs därför av flera remissinstanser att ordet huvudsakligen inte skulle ingå i lagtexten. Man kritiserade också att regeringen inte varit konsekvent i sitt resonemang avseende rekvisitet affärsmässighet i förhållande till de förarbetsuttalanden som gjordes inför de nya CFC-bestämmelserna. Sveriges advokatsamfund reagerade på att man inte utrett reglernas förenlighet med EU-rätten och menade att de föreslagna reglerna på grund av huvudsaklighetsrekvisitet inte kunde anses förenliga med EU-rätten. Som stöd för sin uppfattning hänvisades till EU-praxis som stadgar att det i begreppet affärsmässigt motiverat ingår att sträva efter att minimera skatt. Den skattskyldige ska alltså kunna åtnjuta den fria rörlighetens fördelar även av skatteskal utan hinder av medlemsstaterna så länge det inte rör sig om sådan konstlade upplägg som EU-domstolen tidigare hänvisat till.¹¹⁹

Regeringen ansåg dock inte de föreslagna reglerna stå i strid med etableringsfriheten med förklaringen att det inte handlar om att tillämpa olika regler i jämförbara situationer eller att tillämpa samma regler i olika situationer då reglerna gäller oavsett hemvist eller obegränsad respektive begränsad

---

118 Artikel 4 ränte- och royaltydirektivet

119 Prop. 2008/09:65 s. 69 f

skattskyldighet i Sverige. Detta till skillnad från den EU-praxis¹²⁰ som remissinstanserna åberopat till stöd för sin kritik. Vidare anförde regeringen till försvar för de föreslagna undantagsreglerna att dessa inte tillkommit av EU-rättsliga skäl utan för att förenkla normal affärsverksamhet.¹²¹

5.7.1 EU-praxis avseende etableringsfrihet och ränteavdrag inom koncerner

Av artikel 49 FEUF framgår att inskränkningar i etableringsfriheten är förbjudet. Inskränkningar på grund av nationalitet kan enligt artikel 52 FEUF rättfärdigas med hänsyn till dels offentlig verksamhet, dels med hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa. Diskrimineringsförbudet gäller även vid indirekt diskriminering, där sådana åtgärder kan rättfärdigas enligt rule of reason-doktrinen, som redogjorts för ovan.¹²²

Det finns inte någon konkret praxis från EUD där nationell lagstiftning mot skatteflykt godtagits med hänsyn till att det funnits ett syfte att motverka skatteflykt. Däremot finns några mål som pekar på att ett rättfärdigande i teorin skulle vara möjligt, även om det i praktiken skulle vara svårt att åstadkomma, då en sådan bestämmelse måste vara proportionerlig.¹²³ Ett av de mål som EUD avgjort är C-324/00 Lankhorts-Hohorst, som gällde nationell lagstiftning mot underkapitalisering. Ett räntebetalande bolag anses underkapitaliserat om bolagets egna kapital i förhållande till lånat kapital är lägre. Underkapitaliseringsregler kan då användas för att klassificera om räntorna till utdelning, för vilket avdrag inte medges.¹²⁴ EUD prövade frågan om reglerna kunde anses förenliga med etableringsfriheten. Den nationella bestämmelsen, som omklassificerade ränta på ”främmande kapital som en obegränsat skattskyldig kapitalassociation erhållit från en ägare” som inte har rätt till skattecredit, kunde inte godtas av av EUD. De bolag som hade rätt till skattecredit var inhemska moderbolag medan utländska moderbolag inte omfattades av rätten. Då moderbolagets säte var av betydelse för om skattecredit ska medges eller ej konstaterade EUD att reglerna stred mot

---

120 C-524/04 Thin Cap och C-196/04. Cadbury Schweppes

121 Prop. 2008/09:65 s. 71

122 Bernitz, Europarättens grunder s. 280 f

123 Dahlberg, Internationell beskattning, s. 240 f

124 A.a. s. 240

etableringsfriheten eftersom det blev mindre attraktivt för utländska bolag att etablera sig i Tyskland. Reglerna kunde inte rättfärdigas med hänsyn till förhindrande av skatteflykt eftersom de inte specifikt syftade till att hindra rent konstlade upplägg med skatteundvikandesyfte. De var därför inte godkända enligt EU-rätten.¹²⁵ EUD har även behandlat frågan i C-524/04 Thin Cap Group Litigation och C-492/04 Lasertec där samma resonemang förekommer. Domstolen gjorde ett viktigt uttalande i ett av målen där det fastslogs att etableringsfriheten är avsedd att motverka nationella åtgärder som medför diskriminering som grundar sig på platsen för ett bolags säte.¹²⁶

I C-282/07 Truck Center slog EUD fast att nationella regler om källskatt på räntebetalningar mellan närstående bolag är tillåtna. Bakgrunden till målet var att källskatt enligt belgisk lagstiftning inte skulle tas ut på ränta som betalats till ett bolag med hemvist i Belgien, medan skatten hade tagits ut om bolaget som tog emot räntan haft sitt säte i en annan stat. Skillnaden i beskattning är alltså beroende av i vilket land det mottagande bolaget har sitt säte eftersom det handlar om två helt skilda situationer. För det fall både räntebetalaren och räntemottagaren har hemvist i den berörda medlemsstaten är denna stat hemviststat för båda bolagen och källskatt ska inte tas ut. Däremot gäller att om räntebetalaren och räntemottagaren har säte i olika stater utgör räntebetalarens stat källstat och grund för källskatt föreligger. En sådan skillnad i beskattning har av EUD inte ansetts strida mot etableringsfriheten då det räntemottagande bolaget, som har sin hemvist i samma stat som det betalande bolaget, inte åtnjuter några skattfördelar då bolaget beskattas för räntan i form av inkomstskatt för juridiska personer.¹²⁷

I C-446/03 Marks & Spencer prövade EUD brittiska regler om koncernavdrag mot etableringsfriheten och fann att tre rättfärdigande grunder samtidigt var tillämpliga. Bakgrunden till målet var ett brittiskt bolag som sedan 1970-talet etablerat sig i flera länder. Några dotterbolag gick med årliga förluster under 1990-talet med följd att affärsverksamheten i berörda bolag dels såldes, dels avvecklades. Det brittiska moderbolaget avsåg kvitta underskotten i dotterbolagen

---

125 C-324/00 Lankhorst-Hohorst p. 27, 32 och 37

126 C-524/04 Thin Cap p. 37

127 C-282/07 Truck Center p. 35, 42 och 44

mot överskott i moderbolaget. På grund av brittiska regler godtog emellertid inte detta då detta endast var möjligt om förlusten uppkommit i Förenade kungariket, vilket ju inte var fallet här. EUD hade att pröva om de nationella reglerna medförde en inskränkning av etableringsfriheten. Att enbart godta ett koncernavdrag för förluster som uppstått i hemviststaten utgjorde enligt domstolen ett hinder mot etableringsfriheten. Ett rättfärdigande av denna inskränkning kunde endast godtas av tvingande hänsyn till allmänintresset, bestämmelsen måste dessutom vara proportionerlig. De rättfärdigandegrunder som EUD bedömde och godtog var för det första att vinster och förluster ska vara föremål för en symmetrisk behandling inom ramen för ett och samma beskattningssystem, för det andra att förhindra risken för att förlusterna uppmärksammas två gånger och för det tredje att säkerställa att skatteundandragande undviks. Däremot klarade bestämmelsen inte proportionalitetsbedömningen då EUD ansåg att de gick utöver vad som var nödvändigt för att uppnå deras huvudsakliga syfte eftersom slutliga förluster hos utländska dotterbolag inte kan utnyttjas.¹²⁸

6 Tolkning och tillämpning av ventilen

Tillämpningen av ventilen är bland praktiserande jurister inte en självklarhet då undantagsregeln upplevs som svår att tillämpa. Det som ställer till problem är tolkningen av rekvisiten och att det saknas vägledande praxis. Det förefaller alltså som om ventilen inte är särskilt användarvänlig med konsekvensen att man i praktiken istället stannar vid att försöka tillämpa tio-procents-regeln.¹²⁹ I likhet med skattejuristers uppfattning anser Skattverket att avsaknaden av vägledande praxis är ett problem för tillämpningen av de nya reglerna. Samtidigt påminner verket om att det är naturligt att ny lagstiftning skapar tolkningsproblem, framförallt då begreppet affärsmässiga skäl är ett relativt nytt begrepp i skattelagstiftningen.¹³⁰

---

128 C-446/03 Marks & Spencer p. 19-24, 33-35, 43-50 och 55

129 Telefonintervju med Fredrik Ohlsson, PWC Göteborg

130 Mailkonversation med Per Johan Åseskog, Skatteverket i Göteborg

Bakgrunden till ränteavdragsbestämmelserna var att förhindra transaktioner som leder till att den svenska skattebasen flyttas till lågbeskattande länder eftersom sådana transaktioner inte ansågs vara affärsmässigt motiverade.¹³¹ EU-rättsligt anses dock ett sådant förfarande utgöra skatteflykt endast om det rör sig om ett konstlat upplägg med skatteundvikandesyfte i enlighet med den praxis som redogjorts för ovan. Zester menar att detta inte är samma sak som att underkänna situationer där verklig etablering föreligger men där vissa transaktioner inte uppnår en viss nivå av affärsmässighet. Inom doktrinen och bland praktiker har det ifrågasatts om regeringens skäl för skyddandet av skattebasen skulle stå sig vid en prövning i EUD. Det är kvantifieringen av de affärsmässiga motiven som ställer till problem och det är oklart om EUD skulle finna att det svenska kravet på minst 75 procent affärsmässighet är proportionerligt. Att bestämma graden av affärsmässighet upplevs i praktiken som ett problem och det är tillika en bevisfråga. Ett finansieringsupplägg som endast till viss del består av affärsmässiga motiv kan drabbas av förbudet mot avdragsrätt för räntor. Det väcker frågan om ett sådant upplägg EU-rättsligt kan anses utgöra ett rent konstlat upplägg.¹³²

6.1 Huvudsakligen

Syftet med att använda ett kvantifierande begrepp är att tydliggöra att det är de affärsmässiga skälen som ska vara avgörande skäl för transaktionen. Regeringen anför i förarbetena att rekvisitet huvudsakligen är väl lämpat för att tillgodose det övergripande syftet med avdragsbestämmelserna, nämligen att motverka de skatteupplägg som hotar urholka det svenska beskattningsunderlaget. Kvantifierande begrepp saknar språkligt sett en fastställd innebörd, vilket resulterar i att de till sin natur är vaga.¹³³ I inkomstskattelagen återfinns begreppet huvudsakligen på flera ställen och avser omkring 75 procent.¹³⁴ Regeringen föreslog i förarbetena till nuvarande inkomstskattelag en konsekvent användning

---

131 Regeringens lagrådsremiss 2008-09-25, s. 52

132 Lodin, Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2, s. 437 och Zester, SN 2009:05, s. 267 f

133 Pahlsson, SN 1999 s. 614

134 Se bl. a. 7 kap 4§ och 8 § IL, 14 kap 17 § IL, 21 kap 23 § IL och 27 kap 5 § p. 1 IL

av kvantifierande uttryck. Denna uppfattning delades av flertalet remissinstanser, där man underströk vikten av att uttrycken samordnades. Gemensamt för de kvantifierande begreppen är att de på alla förekommande ställen i inkomstskattelagen uttrycker en andel som inte är exakt bestämd.¹³⁵ Pålsson menar att kvantifierande begrepp ”preciserar en andel av något större”.¹³⁶ Vid en jämförelse med de lagrum i inkomstskattelagen där begreppet huvudsakligen återfinns kan det således konstateras att definitionen av begreppet är konsekvent och enhetlig. På den grunden torde legalitetsprincipen inte riskera att åsidosättas. Men det finns, som alltid, mer än en sida av myntet. Ett begrepp ska inte bara definieras, det ska även tolkas.

Tolkningen av ett begrepps innebörd kan utgå från dels begreppets språkliga betydelse eller mening, dels en systematisering och tolkning av rättsregler med hjälp av bland annat lagtext, praxis och doktrin. För att finna den språkliga innebörden måste det kvantifierande begreppet ha en referent till vilken det kan referera. Referenten i 24 kap 10d § IL är bolagets motiv bakom uppläggen. Exempel på andra referenter är ändamål, användning och verksamhet. Gemensamt för alla begrepp som kräver en referent är att det måste finnas en jämförelsenorm.¹³⁷

Vid bedömningen av det kvantitativa innehållet i ett begrepp måste en mätning göras, som utgår från ett verkligt förhållande. Detta förutsätter att det verkliga förhållandet är objektivt mätbart. Är så inte fallet bör kvantifierande begrepp inte användas. För att fastställa vilka kvantifieringar som kan användas på ett objektivt sätt måste man utgå från uttryckens referenter. Vissa referenter lämpar sig väl för en kvantifierande mätning, t.ex. samlad inkomst, golvyta, skattesats i visst verksamhetsland och aktieinnehav, medan andra referenter är svårare att mäta såsom verksamhet och bedömningen av någons syfte. Dessa referenter bygger på subjektiva jämförelsenormer och för att kunna fastställa den objektiva mätbarheten måste man först fastställa en standard.¹³⁸ Tillämpat på

---

135 Prop 1999/2000:2, s. 502 f

136 Pålsson, SN 1999 s. 616

137 A.a. s. 621 f

138 A.a. s. 623

ventilen handlar det alltså om att mäta affärsmässigheten. Det förutsätts att det finns givna omständigheter som ska fungera som jämförelsenorm som man sedan i det enskilda fallet ska mäta affärsmässigheten mot. Att först fastställa något slags standardmotiv är troligen en omöjlig uppgift och det kan därför ifrågasättas om begreppet huvudsakligen är objektivt mätbart när referenten utgörs av bolagets motiv bakom ett upplägg. Bedömningen kommer oundvikligen att grundas på subjektiva jämförelsenormer och med beaktande av legalitetsprincipen kan det starkt ifrågasättas om detta är lämpligt. Vid en kvalitativ bedömning gäller däremot att man utgår från en värdering av den argumentation som förs i det enskilda fallet. På så sätt undgår man att mäta affärsmässigheten i förhållande till de skattemässiga motiven.¹³⁹ Att det är svårt att skilja på dessa motiv är en gängse uppfattning inom doktrin och bland praktiker varför det kan finnas skäl att tillämpa rekvisitet huvudsakligen kvalitativt.

6.2 Affärsmässigt motiverat

Innebörden av begreppet affärsmässigt motiverat saknar en legaldefinition trots att det återfinns på flera ställen i inkomstskattelagen. Detta får till effekt att rekvisitet har ett tämligen extensivt tolkningsutrymme.¹⁴⁰ Det finns emellertid uttalanden i förarbeten och praxis som kan verka vägledande, bland annat har HFD i RÅ 2008 ref 57 slagit fast att med affärsmässigt motiverat avses en transaktion som företagits med syfte att gynna en normalt vinstdrivande verksamhet. Uttalandet i propositionen att sunnda företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden ska ligga bakom ränteuppläggen för att de ska anses vara affärsmässigt motiverade har kritiserats av bland annat Zester. Hon menar att det utgör ett cirkelresonemang och att det saknas ett förtydligande av vad som avses med företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden. Tillämpningen av undantaget blir därför, enligt denna uppfattning, oundvikligen en svår och omtvistad fråga.¹⁴¹ Kritiken är befogad och lagstiftaren borde fokuserat mer på att presentera klara och tydliga förabetsuttalanden för att minimera risken för godtyckliga bedömningar av vad

---

139 Mailkonversation med Robert Pahlsson

140 Zester, SN 2009:05, s. 262

141 A.a.s. 263

som ligger i rekvisitet.

6.2.1 Samlad bedömning

I förarbetena anger regeringen att det ska ske en samlad bedömning av de företagna transaktionerna för att avgöra om dessa är affärsmässigt motiverade. Såväl förvärvets som skuldens affärsmässighet ska bedömas.¹⁴² Vad som ska ingå i denna bedömning har dock varit föremål för diskussioner. Skatteverket har i ett ställningstagande yttrat sig om sin uppfattning av hur undantagsregeln ska tillämpas.¹⁴³ Där klargörs att man i bedömningen av affärsmässigheten i en transaktion ska beakta såväl låntagarens som långivarens motiv. Skatteverket grundar sitt ställningstagande på de uttalanden och exempel som görs i förarbetena där det framgår att den restriktivt utformade undantagsregeln är avsedd att vara en alternativ undantagsregel.¹⁴⁴ Verket menar att lagtexten måste läsas utifrån sitt sammanhang och för att bibehålla den restriktivitet som lagstiftaren åsyftat krävs det således att även långivarens affärsmässiga motiv beaktas. Detta följer av att det är en samlad bedömning som ska ske och att alla moment i transaktionen ska vara affärsmässigt motiverade för att undantaget ska bli tillämpligt. Skatteverkets uppfattning ställer alltså krav på att långivaren bedriver något slag av reell verksamhet. Det man vill komma åt är den situationen att långivaren utgör ett mellanled i transaktionskedjan för att uppnå skattefördelar.¹⁴⁵ I motsats till Skatteverket anser Zester att det endast är låntagarens situation som ska beaktas. Eftersom affärstransaktioner kan genomföras på olika sätt följer det av sakens natur att det endast är den skattskyldiges överväganden och val av transaktion som ska bli föremål för bedömningen. Denna ståndpunkt grundas för det första på avsaknaden av stöd i förarbetena avseende Skatteverkets uppfattning. Regeringens uttalande om att både förvärvet och skulden ska beaktas kan inte innebära att även långivarens affärsmässighet ska utgöra en förutsättning för tillämpning av ventilen. För det andra menar Zester att en köpare av naturliga skäl ordnar sin finansieringen av ett

---

142 Prop. 2008/09:65 s. 68

143 Skatteverkets ställningstagande 2009-01-29

144 Prop. 2008/09:65 s. 68-69 och 87-88

145 Skatteverkets ställningstagande 2009-01-29

förvärv på det sätt som är mest ekonomiskt fördelaktigt och att det bakom detta val ligger affärsmässiga motiv.¹⁴⁶ Bevisbördan skulle med Skatteverkets synsätt bli oproportionerligt betungande om det krävdes att långgivarens bakomliggande syften skulle redogöras för. Det kan knappast ha varit lagstiftarens intention att de affärsmässiga motiven ska styrkas även hos långgivaren.

6.2.2 Omfattar begreppet affärsmässighet även skatteeffekter?

Lagrådet uttryckte under lagstiftningsarbetet en tveksamhet inför användningen av ordet affärsmässigt eftersom det i lagrådsremissen betecknar motsatsen till skattemässigt. Lagrådet såg därmed en risk att skattehänsyn inte ingår i tolkningen av ordet affärsmässigt, särskilt då det är en självklarhet för varje företagare att sträva efter så låga kostnader som möjligt där även de skattemässiga effekterna styr hur företagaren ordnar sina affärer. Man menade att skattekostnaden ingår i bolagets övriga kostnader och att den därför inte ska beaktas separat.¹⁴⁷ Regeringen var dock av motsatt uppfattning och ansåg att skatteeffekter inte ryms inom begreppet affärsmässigt.¹⁴⁸ I realiteten torde det vara svårt att extrahera de skattemässiga skälen från de affärsmässiga. Det är enligt min mening rimligt att företag beaktar även skatteeffekterna inför en omorganisation eller andra transaktioner. Eftersom det ofta rör sig om betydande belopp vore det snarare märkligt om företagen struntade i de skattemässiga effekterna. Vad som kan bli en effekt av regeringens tolkning av vad som ingår i begreppet affärsmässigt är att företag drar sig för omorganisationer då man inte vill riskera ett bakslag skattemässigt. Det innebär att företag kanske väljer att inte etablera sig i vissa länder och det innebär också att Sverige går miste om skattepengar på grund av försiktigheten.

6.2.3 Godtagbara upplägg

Ett upplägg som enligt propositionen godtas med stöd av ventilen är då koncernintern lånefinansiering sker från ett bolag som bedriver reell ekonomisk

---

146 Zester, SN 2009:5, s. 264

147 Prop. 2008/09:65 s.115, bilaga 8

148 A. prop. s. 88

verksamhet.¹⁴⁹ Med anledning av detta förarbetsuttalande har Skatteverket, enligt ovan nämnda ställningstagande, funnit stöd för sin uppfattning att även långivarens situation spelar roll. Zester, som ställer sig kritisk till denna uppfattning, menar att en effekt som skulle kunna uppstå för ett företag som inte bedriver reell ekonomisk verksamhet, är att det företaget kan bli föremål för CFC-beskattnings grundat just på avsaknaden av reell ekonomisk verksamhet. Detta betyder att beskattningen av ränteinkomsten hypotetiskt sett kan komma att överstiga tio procent. Zester ifrågasätter om det verkligen föreligger ett skatteundandragande i en sådan situation eftersom huvudregeln ska tillämpas på de situationer där beskattning hos mottagaren av räntebetalningen sker med tio procent eller lägre.¹⁵⁰ Frågan togs även upp i finansdepartementets promemoria där CFC-beskattnings ansågs utgöra ett sådant affärsmässigt skäl som kan bli föremål för undantag enligt ventilen.¹⁵¹ Det råder delade meningar om man kan fästa vikt vid Finansdepartementets uttalande eftersom det inte återkommer i propositionen. Skatteverket anser att man inte kan hänvisa till detta medan Zester menar att man inte kan strunta i att beskattning faktiskt sker i Sverige.¹⁵² Vad gäller uttalanden som inte återkommer i propositionen kan man ställa sig frågan om vilken ställning dessa har. Det är på något vis uppenbart att sådana uttalanden ändå är av viss dignitet eftersom verksamma jurister hänvisar till dem. Bland annat har Pålsson i några av avgörandena i SRN hänvisat till uttalanden i lagrådsremissen, som inte återkommer i propositionen. Han menar att det enligt rättskällehänsyn är så att ”det sist sagda har störst värde, och att ett sent uttalande tar över ett tidigare”.¹⁵³ Frågan är särskilt intressant eftersom det i lagrådsremissen ges några exempel på vad som anses vara sunda affärsmässiga skäl. Där framgår att affärsmässiga skäl vid interna förvärv av delägaraktier kan vara ”omstrukturering av organisatoriska skäl, omstrukturering inför kommande extern försäljning av en gren av koncernen och omstrukturering för att effektivisera eller

---

149 A.prop. s. 68-69 och 87-88

150 Zester, SN 2009:05, s. 264 f

151 Finansdepartementets promemoria 2008-08-25 s 36 och 36

152 Zester, SN 2009:05, s. 265

153 SRN 2010-06-24, dnr 89-09/D

rationalisera genom exempelvis fusioner”.¹⁵⁴ Eftersom detta uttalande inte återkommer i något senare led och det dessutom inte strider mot senare uttalanden och exempel finns det därför enligt Pålsson inget som talar mot att man tar ledning av det med hänvisning till rättskällevärdet.

6.2.4 Affärsmässigt motiverat enligt CFC-reglerna – en parallell

Uttrycket affärsmässigt motiverat återfinns bland annat även i 39a kap 7a § IL. Paragrafen är ett resultat av mål C-196/04 Cadbury Schweppes, som avsåg frågan om CFC-beskattningsreglerna i en situation där det var tal om rent konstlade upplägg.¹⁵⁵ EUD slog fast att endast rent konstlade upplägg av skatteflyktsskäl kunde drabbas av CFC-beskattningsreglerna. Med anledning av Cadbury Schweppes-målet ändrades de svenska CFC-reglerna. Eftersom flera remissinstanser i förarbetena till ränteavdragsbestämmelserna kritiserade att regeringen inte använt samma resonemang som vid utformandet av ändringarna av CFC-reglerna avseende begreppet affärsmässigt motiverat, är en jämförelse med de resonemangen intressant i frågan.

CFC-beskattningsreglerna innebär att en delägare i en juridisk person med lågbeskattade inkomster kan bli föremål för löpande delägarbeskattningsreglerna för eventuellt överskott i den juridiska personen oavsett om utdelning skett. Detta gäller oavsett om bolaget är skattesubjekt i sitt hemland eller ej.¹⁵⁶ I Cadbury Schweppes-målet slog EUD fast att CFC-regler normalt sett inskränker etableringsfriheten men att de kan rättfärdigas om grunden för reglerna är att motverka rent konstlade upplägg. Den nackdel reglerna innebär för bolag som blir föremål för CFC-beskattningsreglerna, utgjorde enligt EUD ett hinder för dessa bolag att etablera sig i andra medlemsstater. Domstolen förtydligade att det inte innebär ett missbruk av etableringsfriheten att bolag etablerar sig i den medlemsstat som erbjuder det förmånligaste skattesystemet. Bolagsbildandet ska ha en ekonomisk förankring, dvs. det måste utgöra en verklig etablering i syfte att bedriva faktisk och ekonomisk verksamhet i form av rörelse, för att det inte ska betraktas som ett

---

¹⁵⁴ Regeringens lagrådsremiss 2008-08-25 s 51 f

¹⁵⁵ Prop. 2007/08:16 s. 1

¹⁵⁶ Barnefeld och Persson Österman, SvSkt 2008:2, s. 105

rent konstlat upplägg. Vid en prövning ska bedömningen utgå från objektiva omständigheter som kan kontrolleras av utomstående. Fysisk existens ska kunna styrkas i form av lokaler, personal och utrustning.¹⁵⁷

I tillägget till de svenska CFC-reglerna framgår att bolag med ”verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs” ska undantas från CFC-beskattnings. Den svenska regleringen skiljer sig alltså i sin ordalydelse från Cadbury Schweppes-målet, vilket var föremål för kritik under lagstiftningsarbetet. Regeringen uttalade dock i propositionen att det inte krävs att nationell lagstiftning terminologiskt sett är samma som EUD:s så länge den nationella lagstiftningen innehåller de principer som EUD fastslagit.¹⁵⁸ Skälet till att man i den svenska regleringen valt en annan formulering var att den valda formuleringen återfinns i andra delar av den svenska inkomstskattelagstiftningen.¹⁵⁹

Det finns en uppfattning bland verksamma skattejurister att begreppet affärsmässigt motiverat ställer ett krav på kommersiell verksamhet som drivs i vinstsyfte.¹⁶⁰ Denna ståndpunkt förmedlas även av HFD i RÅ 2008 ref 57. I förarbetena till de svenska CFC-reglerna framgår att ett konstlat upplägg inte kan vara affärsmässigt motiverat.¹⁶¹ Kommersiell verksamhet som drivs i vinstsyfte kännetecknas enligt CFC-reglerna av att verksamheten ska ha egna resurser i form av egna lokaler och utrustning samt personal och kompetens i den utsträckning det är nödvändigt för verksamheten samt att personalen självständigt ska fatta beslut i den löpande verksamheten. Det är dock inte helt klart hur dessa rekvisit ska tolkas eftersom bedömningen utgår ifrån vad som är nödvändigt för verksamheten. Bedömningen ska ske ur ett helhetsperspektiv där även andra omständigheter än rekvisiten kan beaktas.¹⁶²

---

157 C-196/04 Cadbury Schweppes, p. 37, 42, 45,46, 63, 65-68 och 75

158 Prop. 2007/08:16 s. 19

159 A. prop. s. 29

160 Barenfeld och Persson Österman, Svskt 2/2008 s 109

161 Prop. 2007/08:16, s. 29

162 Barenfeld och Persson Österman, Svskt 2/2008 s 111

6.3 Avgöranden i Skatterättsnämnden

6.3.1 Omstrukturering som föregåtts av ett externt förvärv¹⁶³

Y är ett utländskt moderbolag i en koncern där X ingår. Y har gjort ett externt förvärv av Z AB, förvärvet finansierades delvis genom ett externt lån. Därefter förvärvade X aktierna i Z AB. Skälet till denna transaktion var att man inom koncernen ville ha ett lokalt holdingbolag med långsiktigt ägande som kunde kontrollera inflytandet och styrningen av Z AB. X:s köp finansierades till 25 procent av ett koncerninternt lån från det luxemburgska bolaget Å. Y:s ränteutgifter för det externa lånet skulle täckas av Z:s egen intjäningsförmåga och X:s räntebetalning till Å kvittas i Å mot en lika stor ränta som Å skulle betala till Y. Effekten av ett sådant upplägg leder till att skattesatsen för beskattningen av räntorna hamnar under tioprocentgränsen i något av länderna. Frågan som SRN haft att ta ställning till är om X har rätt till avdrag för räntebetalningen till Å med stöd av ventilen och om det i så fall kan angripas med skatteflyktslagen.

I bedömningen erinras läsaren inledningsvis att det krävs att föreliggande transaktioner är huvudsakligen affärsmässigt motiverade för att ränteavdrag ska medges. Nämnden bedömer transaktionerna med beaktande av det nära föregående externa förvärvet, som till största delen finansierats av ett externt lån. Det därpå följande interna förvärvet, som till en fjärdedel finansierats koncerninternt, hade skett som ett led i en omstrukturering där styrning och inflytande lagts på det förvärvade bolaget, som var avsett att fungera som ett holdingbolag för Z. Nämnden väljer att fokusera på det externa förvärvet för att konstatera att ventilen kan tillämpas avseende det interna förvärvet. Skälen till detta var att det rört sig om extern finansiering avseende det externa förvärvet, och att detta upplägg för med sig att de skattemässiga skälen varit underordnade de affärsmässiga.

I samband med att ränteavdragsbestämmelserna trädde i kraft uppstod frågan om undantagsreglerna i 24 kap 10d § IL hindrar en tillämpning av skatteflyktslagen. Det saknas uttalanden i förarbetena avseende denna fråga, men

---

163 SRN 2010-06-24, dnr 85-09/D

SRN uttalar i förevarande fall att en tillämpning av skatteflyktslagen inte kan ske om förutsättningarna för undantag enligt ventilen är uppfyllda. Detta följer av att rekvisitet huvudsakligen i ventilen konsumerar rekvisitet övervägande skäl i 2 § p. 3 skatteflyktslagen, eftersom huvudsakligen har en högre procentsats än övervägande skäl.¹⁶⁴ I och med att ventilen är tillämplig fanns det alltså inte anledning att beröra skatteflyktslagens tillämplighet eftersom det i förevarande fall rört sig om upplägg som varit huvudsakligen affärsmässigt motiverade.

Avseende ränteavdragsbestämmelsernas förhållande till EU-rätten är nämndens uppfattning samma i alla förhandsbesked varför redogörelsen här även omfattar övriga refererade besked. Detta gäller även de skiljaktigas uppfattning avseende bestämmelsernas förenlighet med EU-rätten.

SRN bedömer att ränte- och royaltydirektivet inte hindrar en tillämpning av de svenska bestämmelserna, vilket grundas på en jämförelse med fusionsdirektivets skatteflyktsbestämmelse och mål C-28/95 Leur-Bloem, där det fastslogs att en nationell skatteflyktsbestämmelse måste kunna möjliggöra en individuell prövning i det enskilda fallet av huruvida det funnits ett skatteflyktssyfte eller ej. Saknas denna möjlighet är den nationella bestämmelsen inte förenlig med direktivet. Tillämpat på de svenska bestämmelserna konstateras att dessa inte strider mot ränte- och royaltydirektivet eftersom undantagsbestämmelserna möjliggör en prövning i det enskilda fallet. Det ska tilläggas att nämnden inledningsvis pekade på direktivets syfte att räntor endast ska beskattas vid ett tillfälle i en medlemsstat och att beskattning ska undantas i den medlemsstat där räntan uppkommit. Ett avdragsförbud utgör normalt sett inte beskattning men nämnden anser att ett sådant förbud ändå kan likställas med aktuell beskattning i direktivets mening.

De svenska bestämmelserna bedöms inte stå i strid med etableringsfriheten grundat på mål C-282/07 Truck Center SA. Av målet framgår att så länge det inte sker en beskattning av utländska inkomster och utgifter som är mindre förmånlig än för inhemska, är en regel såsom ränteavdragsbestämmelserna förenlig med etableringsfriheten. Skillnaden i beskattning i förevarande fall utgör således inte

---

¹⁶⁴ Carnborn och Andersson, SvSkt 2010:10, s. 996

en inskränkning av etableringsfriheten.

De skiljaktiga delar majoritetens uppfattning att ventilen är tillämplig men gör ett tillägg om att en prövning i förhållande till EU-rätten också måste göras. Ränsteavdragsbestämmelserna är enligt skiljaktiga inte proportionerliga och de står i strid med direktivet trots att undantagsbestämmelserna möjliggör en individuell prövning i det enskilda fallet. Detta följer av att en transaktion som till icke oväsentlig del sker av affärsmässiga skäl utan något skatteflyktssyfte ändå kan vägras avdrag, vilket blir en olycklig effekt.

Med hänvisning till mål C-324/00 Lankhorts-Hohorst bedömer skiljaktiga att ränsteavdragsbestämmelserna även strider mot etableringsfriheten. Det framgår av målet att regler som inte är direkt kopplade till nationalitet men som i realiteten endast drabbar utländska rättssubjekt åsidosätter etableringsfriheten och dess syfte. I ett långsiktigt perspektiv är denna effekt oroväckande eftersom det ofta handlar om utländska företag. De svenska bestämmelserna kan således hindra etablering eftersom möjligheterna till förmånliga lån i en annan medlemsstat minskar. Detta leder i sin tur till att det blir mindre tilltalande att etablera sig i en medlemsstat som betecknas som lågbeskattad. Skiljaktiga finner inte någon godtagbar rättfärdigande grund för de svenska ränsteavdragsbestämmelserna. Den enda möjligheten att godta en inskränkning av etableringsfriheten är om bestämmelserna avser rent konstlade upplägg. Eftersom de svenska reglerna omfattar en vidare krets av förfaranden än enbart konstlade kan de således inte vara förenliga med EU-rätten.

6.3.2 Nytt koncerninternt lån ersätter ett äldre lån ¹⁶⁵

I en utländsk koncern där Y är moderbolag till X förvärvade X år 2002 samtliga andelar i koncernbolaget Z AB. För att finansiera förvärvet tog X ett koncerninternt lån av det luxemburgska bolaget Å, lånet löpte ut 2008. Z AB:s verksamhet fördes över till X och de båda bolagen fusionerades därefter. X ingick även ett kompletterande låneavtal med ett dotterbolag till Å, som också hade hemvist i Luxemburg. Avtalet innebar att dotterbolaget lämnade ersättning till X

---

165 SRN 2010-06-24, dnr 89-09/D

och att dotterbolaget i sin tur erhöll en procent av resultatet i X. Därutöver ansågs inte X:s räntebetalningar till Å utgöra intäkter hänförliga till Luxemburg och var därmed inte skattepliktiga för Å i Luxemburg. Ett nytt låneavtal ingicks efter utgången av 2008 där avtalsvillkoren var i princip desamma som tidigare. Det som skiljde var att lånebeloppet på det ursprungliga lånet nu även omfattade de upplupna räntorna, vilket innebar att det totala lånebeloppet blev högre, medan det nya låneavtalet innebar att den löpande räntan skulle betalas årligen. Detta upplägg kan generera vissa skattefördelar, nämligen att X skulle kunna kvitta sina inkomster från verksamheten mot avdrag för de räntor som betalades till Å, vars ränteinkomster inte beskattades i Luxemburg. X ville här klargjort om det nya lånet kan anses avse förvärvet av andelar i Z AB och om räntan i så fall var avdragsgill i enlighet med ventilen.

Avseende bedömningen av det nya lånet konstaterar nämnden att en helhetsbedömning får göras vid tveksamma fall där samtliga omständigheter ska beaktas. Den aktuella skulden anses hänförlig till förvärvet av Z AB eftersom det nya lånet upptogs i syfte att ersätta det lån som finansierade förvärvet. I fråga om ventilens tillämplighet inleder nämnden med en redogörelse för uttrycket affärsmässigt motiverat där det konstateras att det ska ligga ”sunda företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden bakom de transaktioner som ska bedömas”. Eftersom effektiviseringsskäl legat bakom den aktuella omstruktureringen anses förvärvet affärsmässigt motiverat, men då ingen beskattning av räntorna skulle komma att ske i Luxemburg hade X trots allt inte rätt att dra av ränteutgifterna. Till grund för detta hänvisas till förarbetena och lagstiftarens syfte att motverka skatteplanering genom avdrag för räntor som hänför sig till koncerninterna låneförbindelser som uppstått för att finansiera koncerninterna förvärv av delägaraktier. I förevarande fall kunde man identifiera en tydlig strävan att kombinera ränteutgifter och motsvarande ränteinkomster i olika medlemsstater för att vinna skattemässiga fördelar inom koncernen.

Skiljaktiga tolkar ordalydelsen i 24 kap 10b § IL restriktivt, och anser att det endast är den del av skulden som motsvarar köpeskillingen som kan avse aktieförvärvet i Z AB. De upplupna räntorna ska således inte läggas till skulden på det ursprungliga lånet. Det nya lånet har inte betydelse i bedömningen då detta lån

ansågs vara en formalitet. På frågan om ventilens tillämpbarhet konstateras att begreppet huvudsakligen är ett kvantifierande begrepp som kräver minst 75 procent affärsmässiga motiv i transaktionen. För att kunna tillämpa ett sådant rekvisit måste det dock finnas något som är objektivt mätbart. Enligt Pålsson kan inte ett motiv kvantifieras, vilket leder till att man istället måste tolka rekvisitet kvalitativt. Detta ger till följd att man inte med ”matematisk precision” kan uttrycka förhållandet mellan affärsmässiga skäl och andra skäl. Det innebär också att skattefördelar och affärsmässiga skäl inte per automatik utesluter varandra.

Pålsson ställer sig tvekande till om det finns objektivt stöd i lagtextens ordalydelse att skilja på affärsmässiga respektive skattemässiga skäl. Inom företagsekonomi ingår skattemässiga överväganden i affärsmässigheten. Varken skattemyndigheter eller domstolar ska pröva de företagsekonomiska överväganden som ett bolag av organisatoriska skäl gör, eftersom en sådan prövning riskerar att bli subjektiv och kan skada förutsebarheten. Detta är en grundläggande princip inom skatterätten men där reglerna om begränsningar i avdragsrätten för räntor undantas. Pålsson anser därför att tillämpningen av rekvisiten i ventilen ska ske så att kraven på effektivitet och förutsebarhet tillgodoses. Det är därför inte lämpligt att göra en prövning i efterhand där man mäter affärsmässigheten av en transaktion.

I sitt uttalande kritiserar Pålsson förarbetena på flera punkter och anser att de inte ger någon konkret vägledning för tolkningen av rekvisitet huvudsakligen affärsmässiga skäl. Ledning bör istället tas av de exempel som anges i lagrådsremissen, vilken anger mer specifikt vilka transaktioner som kan peka på affärsmässig skäl. Kan en motsvarighet i omständigheter finnas i förevarande fall finns således skäl att tillämpa ventilen, då transaktionen får anses ha affärsmässiga motiv.

Förvärvet i förevarande fall var marknadsmässigt eftersom det företogs av effektivitetsskäl. Avseende skuldens affärsmässighet konstaterar Pålsson att det föreligger ett finansieringsbehov och att möjliga finansieringsformer är antingen via eget kapital eller lånat. Eftersom finansiering med hjälp av lån är skattemässigt gynnsamt kan det inte krävas att skattesubjektet väljer en dyrare och mindre gynnsam finansieringsform. Koncerninterna lån kan vara affärsmässiga då man i

vard fall i större koncerner kan ordna finansiering internt. Av detta följer att om förvärvet och lånevillkoren är marknadsmässiga så bör också transaktionen anses vara affärsmässig, vilket resulterar i att en tillämpning av ventilen är möjlig.

6.3.3 Fiktivt avdrag av koncernintern ränteinkomst ¹⁶⁶

I två förhandsbesked var uppläggen nästan identiska. Föremål för prövning var ett koncerninternt finansieringsupplägg i en omstrukturering, där ränteinkomster kan reduceras genom ett fiktivt avdrag, som tillåts i vissa länder, där räntan endast beräknas utan att någon faktisk utbetalning sker. Ett sådant upplägg möjliggör att beskattningsnivån för mottagaren av ränteinkomsten kan understiga tio procent. SRN hade att pröva om ventilen var tillämplig på ett sådant förfarande.

Att kombinera ränteutgifter och motsvarande ränteinkomster i olika medlemsstater på ett sätt som ger skattemässiga fördelar är just den typ av struktur som ränteavdragsbestämmelserna syftar till att motverka. SRN fann därför inte att det förelåg affärsmässiga motiv bakom omstruktureringarna, varför ventilen inte kunde tillämpas.

7 Scheuten Solar Technology C-397/09

Scheuten Solar Techonlgy GmbH (Scheuten) är ett bolag med säte i Tyskland. Solar System BV (Solar System) har säte i Nederländerna och är enda delägare i Scheuten. Föremål för prövning är den situationen att Scheuten erhållit ett lån från Solar System till en ränta på 5 procent. Lånet skulle återbetalas på Solar Systems begäran. Enligt tyska skatteregler kunde inte avdrag för hela räntebetalningen medges, vilket föranledde att den tyska skattemyndigheten krävde att Scheuten måste återföra 50 procent av räntebetalningen till beskattningsunderlaget. Scheuten överklagade myndighetens beslut och målet gick ända till sista instans med begäran om förhandsbesked i EUD som följd. Bolaget gjorde gällande att artikel 1.1 i ränte- och royaltidirektivet skulle gälla, vilket innebär att ränteutbetalningar ska vara helt undantagna från beskattning, till skillnad från de

---

¹⁶⁶ SRN 2010-06-24, dnr 96-09/D och dnr 160/09-D

nationella reglerna som föreskriver att halva betalningen har en verkan som motsvarar beskattning. Scheutens uppfattning var alltså att det skett en dubbelbeskattning av räntan. Den fråga som EUD hade att ta ställning till var om den tyska lagregeln stod i strid med direktivet. Om så inte var fallet ville man ha klargjort om medlemsstaterna har rätt att underlåta att tillämpa direktivet när de villkor som måste vara uppfyllda för att det ska vara fråga om närstående bolag vid den tidpunkt då ränta betalades inte varit uppfyllda under en oavbruten tid om minst två år.¹⁶⁷

7.1 Generaladvokatens förslag till avgörande

Enligt generaladvokatens uppfattning utgör inte ränte- och royaltydirektivet ett hinder mot de aktuella tyska bestämmelserna. Artikel 1.1 i direktivet är en undantagsbestämmelse som innebär att räntebetalningar, som gjorts av närstående bolag med säte i olika medlemsstater, inte ska bli föremål för beskattning. Enligt tysk rätt är bolaget skattskyldigt för vinst i näringsverksamhet. Denna vinst ska ökas eller minskas och resultatet läggs sedan till grund för det belopp som ska betalas i skatt på inkomst av näringsverksamhet. Eftersom ränteutbetalningar inte ingår i vinsten vid fastställandet av beskattningsunderlaget medges inte avdrag för halva räntekostnaden. Detta leder till att bolagets beskattningsunderlag ökar med motsvarande belopp. Eftersom den nationella bestämmelsen reglerar beräkningen av beskattningsunderlaget är direktivet inte tillämpligt på förevarande fall. Detta följer av att det är själva beskattningen som utlöser undantaget i artikel 1.1 och inte fastställandet av beskattningsunderlaget.¹⁶⁸

Mot bakgrund av direktivets systematik och syfte i sin helhet är det tydligt att artikel 1.1 endast gäller mottagaren av räntebetalningar. Av artikel 2 a i direktivet framgår dessutom att med ränta avses inkomst av varje fordran, vilket innebär att den som betalar ränta inte omfattas av artikel 1.1 eftersom betalaren naturligen inte kan erhålla ränta av fordran. Vidare ger ordalydelsen i artikel 1.10 för handen att direktivets syfte är att den som har rätt till räntan inte ska beskattas för den intäkten. Artikeln hänvisar inte till den som betalar räntor, varför en

---

167 Generaladvokatens förslag till dom avseende C-397/09 p. 19-23 och 35

168 A. ref. p. 29, 31-32, 36 och 52

slutgiltig bedömning blir att det endast är den som har rätt till räntan och som har sitt säte i en annan medlemsstat som omfattas av bestämmelserna i direktivet.¹⁶⁹

Begreppet dubbelbeskattning definieras inte i ränte- och royaltydirektivet. Artikel 9 föreskriver att direktivet inte ska påverka tillämpningen av nationella bestämmelser eller internationella avtal som går utöver bestämmelserna i direktivet och är utformade för att avskaffa eller mildra dubbelbeskattning. Vad gäller dubbelbeskattning finns det två olika typer av beskattning, ekonomisk respektive juridisk dubbelbeskattning. Vid ekonomisk dubbelbeskattning beskattas samma inkomst två gånger hos två olika skattesubjekt och vid juridisk dubbelbeskattning beskattas samma inkomst två gånger hos samma skattesubjekt. Det är generaladvokatens uppfattning att direktivet endast avser juridisk dubbelbeskattning, eftersom det följer av direktivet att den som har rätt till ränta kan beskattas två gånger med avseende på samma inkomst. Beskattning kan ske dels i källstaten, dels i den stat där den som har rätt till räntan är bosatt. Av detta följer att det endast är den som har rätt till ränta som omfattas av undantaget i artikel 1.1.¹⁷⁰

Det är i den medlemsstat där den som har rätt till ränta har sin hemvist som beskattning kan ske, då direktivets syfte är att säkerställa att beskattning av inkomster sker i den medlemsstat där de utgifter som har samband med inkomsterna får dras av. De negativa effekter som dubbelskattning kan innebära för den rätte mottagaren av gränsöverskridande räntebetalningar ska motverkas genom direktivet. Direktivet ska även fungera som en garanti mot att det utvecklas orättvisa skattevillkor avseende de gränsöverskridande transaktionerna i en medlemsstat. Med detta avses att likabehandling ska främjas oavsett om det rör sig om gränsöverskridande transaktioner eller ej. Skattevillkoren ska vara lika förmånliga för dessa gränsöverskridande transaktioner som för de transaktioner som sker i aktuell medlemsstat.¹⁷¹

---

169 A. ref. p. 57 och 59-60

170 A. ref. p. 62-65

171 A. ref. p. 78 f

7.2 Domstolens dom

Bedömningen i EUD grundar sig helt på generaladvokatens uttalande. Vad avser artikel 1.1 ränte- och royaltydirektivet är dess syfte att den som har rätt till ränta som uppkommer i en annan medlemsstat än räntemottagarens hemviststat, inte ska beskattas i den medlemsstat som är källstat för räntan. Artikel 1.1 riktar sig endast mot låntagarens skattemässiga situation. Den som har rätt till räntan ska således inte beskattas i den medlemsstat som utgör källstat för den uppkomna räntan. Domstolen konstaterade att den nationella bestämmelsen inte påverkar låntagarens inkomst i negativ bemärkelse. Bestämmelsen reglerar endast hur fastställandet av beskattningsunderlaget ska ske. En sådan bestämmelse regleras inte i artikel 1.1 ränte- och royaltydirektivet.¹⁷² På dessa grunder ansåg domstolen, i enlighet med generaladvokatens uppfattning, att direktivet inte hindrar en bestämmelse som medför att gränsöverskridande ränteutbetalningar inom en intressegemenskap ska återföras till beskattningsunderlaget hos det betalande bolaget.¹⁷³

8 Nutidsrapport – uppdatering av rättsläget

Skatteverket har efter ikraftträdandet av de nya bestämmelserna fått i uppdrag av regeringen att kartlägga förekomsten av andra upplägg än de som identifierats och föranlett det initiativ som resulterade i lagstiftning. I uppdraget ligger även att utreda om det föreligger ett behov av ytterligare reglering.

De upplägg som varit föremål för Skatteverkets kartläggning har varit sådana där ett missbruk av ränteavdragsrätten ansetts vara för handen. Missbruk definieras i utredningen som ett systematiskt utnyttjande av ränteavdragsrätten i skatteundvikandesyfte. Skatteverket konstaterar att företag på flera sätt har möjlighet att dra nytta av att det förekommer en asymmetri mellan olika länders skattelagstiftning. Även internationellt är denna typ av skatteplanering vanlig, vilket kan konstateras av att andra länder också infört regler för att motverka ett

---

¹⁷² C-397/09 Scheuten, p. 26, 28 och 30-31

¹⁷³ Generaladvokatens förslag till dom avseende C-397/09 p. 80

utnyttjande av ränteavdragsrätten. De fallstudier som företagits i Skatteverkets kartläggning visar på att det nu finns fler upplägg än vad som var fallet vid den kartläggningen som ägde rum innan bestämmelsernas tillkomst. Bland annat nämns att företag i intressegemenskap simulerar utdelning eller tillskott för att få till stånd räntebärande skulder. I praktiken skuldför företagen utbetalningen utan att betalning faktiskt skett. Det har också upptäckts att företag gör avdrag för ränteutgifter i flera länder, vilket resulterar i dubbla avdrag samt att företag lägger räntan till skulden för att öka den interna skulden och på så sätt uppnå en högre avdragsrätt. Av kartläggningen har det konstateras att koncerninterna ränteutgifter dras av i Sverige i högre utsträckning än vad motsvarande inkomster tas upp till beskattning i landet. Sverige har fortfarande relativt få bestämmelser vad gäller räntor. Fördelen med ett sådant val är att Sverige blir ett attraktivt land att etablera sig i, men det finns också nackdelar om man bara ser till skatterna. De positiva effekter som uppstår för det fall fler bolag väljer att etablera sig i Sverige kan dock gottgöra den nackdelen.¹⁷⁴ En fortsatt kartläggning har företagits 2011, där Skatteverket inte kommit till någon annan slutsats än den vid 2009 års kartläggning. Man har dock kunnat se att de nya ränteavdragsbestämmelserna har haft ”en viss effekt men inte i så stor utsträckning som man räknat med. Det är framförallt tio-procents-regeln som haft oönskade effekter.¹⁷⁵

Skatteverket har kunnat se att företagen har anpassat sina affärer sedan ränteavdragsbestämmelserna trätt i kraft. I vissa fall har företagen upphört med den typ av upplägg som nu hindras med hjälp av bestämmelserna, i andra fall har en anpassning skett på så sätt att företagen skapat strukturer som medför beskattning av den utländska ränteinkomsten med minst tio procent. Ventilen har även åberopats i fall då företagen funnit stöd för affärsmässiga skäl.¹⁷⁶

---

174 Skatteverkets promemoria 2009-12-14, s. 3, 6, 11, 34 och 35

175 Skatteverkets promemoria 2011-03-14

176 Mailkonversation med Per Johan Åseskog, Skatteverket i Göteborg

9 Sammanfattande analys och slutsats

Det finns många varianter på hur man i olika länder hanterat konstlade upplägg som syftar till att undvika skatt. De svenska ränteavdragsbestämmelserna tar inte sikte på rent konstlade upplägg. Frågan om bestämmelserna är ändamålsenliga i den mån som krävs för att de ska anses godtagbara ur såväl ett rättssäkerhetsperspektiv som ur ett EU-rättsligt är högst aktuell. Likaså frågan vad tillämpningen av bestämmelserna får för effekter.

9.1 Förenlighet med ränte- och royaltydirektivet

Ränte- och royaltydirektivet syftar till att motverka dubbelbeskattning av gränsöverskridande koncerninterna räntebetalningar. Detta betyder att direktivet tar sikte på fördelningen av själva beskattningen mellan berörda medlemsstater. Det svenska avdragsförbudet utgör inte någon beskattning, den effekt som uppnås genom en tillämpning av bestämmelserna är att den skattskyldiges beskattningsunderlag ökar. Det har kunnat utrönas två uppfattningar avseende ränteavdragsbestämmelsernas förenlighet med ränte- och royaltydirektivet.

I samtliga förhandsbesked från SRN är den gemensamma uppfattningen att ränteavdragsbestämmelserna kan likställas med en sådan beskattning som omfattas av direktivet. Det råder också enighet avseende bestämmelsernas roll som skatteflyktsbestämmelse i direktivets mening. För att vara förenlig med direktivet krävs att bestämmelserna medger en individuell prövning i varje enskilt fall. Detta krav uppfylls genom undantagsbestämmelserna. Däremot är nämnden inte överens avseende de svenska bestämmelsernas proportionalitet.

Av utgången i målet Scheuten framgår att en nationell bestämmelse som reglerar beräkningen av beskattningsunderlaget inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. Det är själva beskattningen som utlöser undantaget i artikel 1.1 och inte fastfällandet av beskattningsunderlaget. Vad avser utgången i målet av Scheuten är det riktigt att det inte någonstans i ränte- och royaltydirektivet finns reglerat hur beskattningsunderlaget i medlemsstaterna ska beräknas. Det måste innebära att det är upp till varje enskild medlemsstat att reglera detta. I den svenska regeringens yttrande till EUD avseende målet framgår att det inte finns något som pekar på att det i förbudet mot beskattning i källstaten av den som har

rätt till räntan även ligger att räntebetalaren inte får göra avdrag för sina räntebetalningar. Detta följer av att begreppet skatt inte omfattar begränsningar i avdragsrätten för kostnader.¹⁷⁷ Generaladvokaten och regeringen är av samma uppfattning och resonemanget är rimligt med tanke på legalitetsprincipens föreskriftskrav. Eftersom ränte- och royaltydirektivet inte omfattar räntebetalarens avdragsrätt kan direktivet inte heller hindra sådana bestämmelser.

Beroende på vad HFD kommer fram till avseende de vilandeförklarade målen kan utgången av Scheuten få avgörande betydelse. Detta gäller för det fall domstolen finner att ränteavdragsbestämmelserna gäller lika för alla rättssubjekt oavsett nationalitet. Skulle domstolen å andra sidan anse att bestämmelserna diskriminerar vissa rättssubjekt på grund av nationalitet blir det istället en prövning mot etableringsfriheten. Det skulle då vara önskvärt att HFD ställde frågan till EUD för att få ett klagörande om bestämmelsernas förenlighet med etableringsfriheten.

9.2 Förenlighet med etableringsfriheten

Med likabehandlingsprincipen som grund syftar etableringsfriheten till att främja gränsöverskridande etablering. För att nationella regler ska kunna godtas får de inte strida mot etableringsfriheten såvida det inte finns grund för rättfärdigande i enlighet med rule of reason-doktrinen. Av EU-praxis följer att nationella skatteflyktsbestämmelser som diskriminerar vissa rättssubjekt på grund av nationalitet måste vara proportionerliga och ta sikte på att förhindra rent konstlade upplägg.

Vad gäller ränteavdragsbestämmelsernas förenlighet med etableringsfriheten går meningarna isär. Flera remissinstanser har ansett att inskränkningar i etableringsfriheten endast kan godtas så länge det rör sig om rent konstlade upplägg. Att mäta affärsmässigheten blir då varken lämpligt eller möjligt, vilket leder till slutsatsen att det saknas stöd för rekvisitet huvudsakligen i ventilen. Regeringen å andra sidan har inte kunnat se hur reglerna skulle kunna strida mot etableringsfriheten med hänsyn till målen Truck Center och Cadbury

---

¹⁷⁷ Regeringens skrivelse 2010/11:105 s. 293

Schweppes. Eftersom ränteavdragsbestämmelserna inte medför någon olikbehandling då alla företag oavsett nationalitet träffas på samma sätt av bestämmelserna är frågan om förenligheten med etableringsfriheten en icke-fråga. Majoriteten i SRN delar regeringens uppfattning, så länge utländska inkomster och utgifter inte beskattas mindre förmånligt än inhemska är de svenska reglerna godtagbara även EU-rättsligt sett. Skiljaktiga i SRN lutar sig emellertid mot målet Lankhorts-Hohorst och hävdar att ränteavdragsbestämmelserna strider mot etableringsfriheten på grund av att de i realiteten endast drabbar utländska rättssubjekt. Den gränsöverskridande etableringen gynnas inte av sådana bestämmelser, möjligheterna till förmånliga lån i en annan medlemsstat minskar. Någon godtagbar rättfärdigandegrund för de svenska ränteavdragsbestämmelserna går enligt skiljaktiga inte att finna. Den enda möjligheten att godta en inskränkning av etableringsfriheten är om bestämmelserna avser rent konstlade upplägg. Eftersom de svenska bestämmelserna riktar sig mot mer än enbart konstlade upplägg kan de följaktligen inte vara förenliga med EU-rätten.

Efter att ha studerat den EU-rätt som är aktuell för frågan om ränteavdragsbestämmelsernas förenlighet med etableringsfriheten förefaller den rimligaste tolkningen vara att bestämmelserna innebär en inskränkning av friheten. Det som är mest häpnadsväckande är att förarbetena inte tar upp målet Lankhorst Hohorst. Skatteverkets uttalande om att Regeringen med all säkerhet utrett frågan till fullo blir därför inte trovärdigt. Hade Regeringen beaktat detta mål hade ränteavdragsbestämmelserna troligen sett annorlunda ut. Det hade inte funnits något huvudsaklighetsrekvisit eftersom det klart framgår av EU-praxis att diskriminerande bestämmelser endast får avse rent konstlade upplägg. Om detta är ett medvetet val av lagstiftaren eller en miss få vara osagt.

9.3 Tolkning och tillämpning av ventilen

Frågan om ventilen kan tolkas och tillämpas objektivt och förutsebart tar sin utgångspunkt i legalitetsprincipen, som syftar till att tillförsäkra den skattskyldige förutsebarhet och skydd mot godtyckliga bedömningar. För att säkerställa att det inte skapas normer i praxis som sträcker sig längre än vad lagtexten tillåter måste rättstillämparen finna objektivt stöd i lagtexten. Förarbetskonform lagtolkning är den vanligaste i skattepraxis, men hur fungerar en sådan tolkning av ventilen?

Förarbetsuttalandena bör ligga till grund för tolkningen om lagtexten inte rent objektivt kan ge ett svar på rättsfrågan. Uttalandena avseende tolkningen av ventilen är visserligen inte motstridiga lagtexten, men på grund av den kritik de fått kan det ifrågasättas om en sådan tolkning ger ett tillfredsställande resultat ur rättssäkerhetssynpunkt. Detta gäller särskilt tolkningen av rekvisitet huvudsakligen.

Den kvantifierande innebörden av begreppet huvudsakligen är konsekvent och enhetlig på alla ställen i inkomstskattelagen, begreppet avser cirka 75 procent. Därmed är legalitetsprincipen tillgodosedd i detta hänseende. Utifrån Pålssons resonemang att rekvisitet huvudsakligen i ventilen ska tolkas kvalitativt hellre än kvantitativt finns det emellertid skäl att ifrågasätta regeringens uttalande i propositionen. Det kan förefalla enkelt att i förarbetena hänvisa till en procentsats, men i realiteten innebär det ett problem för företagen och skattejuristerna, kanske även för Skatteverket. Det blir oundvikligen en svår bevisfråga. Resonemanget aktualiserar nämligen frågan huruvida en tolkning av kvantifierande begrepp, såsom begreppet huvudsakligen i ränteavdragsbestämmelserna, kan göras på rätt sätt utan att gå utanför begreppets betydelseområde. Det krävs ju för tillämpningen av ett kvantifierande begrepp att det finns något objektivt mätbart att utgå från. Risker för godtycke är därför överhängande eftersom det blir fråga om en subjektiv bedömning. Det är därmed inte en självklarhet att ventilen kan anses förenlig med legalitetsprincipen på denna grund. Den kvalitativa innebörd som Pålsson förespråkar skulle kunna innebära att rättstillämparen slipper mäta det affärsmässiga och istället kan värdera de argument som framförs. Bevisfrågan blir då inte lika svår eftersom det är argumentationen som ligger till grund för bedömningen. En sådan bedömning kan dock riskera att bli mindre förutsebar, men kanske är det så att den risken är värd att ta i förhållande till andra intressen som ska tillgodoses och som bör prioriteras. Bevarandet av den svenska skattebasen kan vara ett sådant intresse.

Problematiken blir på något sätt densamma vad gäller rekvisitet affärsmässigt motiverat. Här handlar det om att fastställa vad som är affärsmässigt motiverat, och som framgått är åsikterna delade huruvida skattemässiga överväganden ska ingå i de affärsmässiga eller ej. Även här kan det förefalla

enkelt att hänvisa till vad som ska ligga bakom de affärsmässiga motiven. Företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden ska tydligen representera de affärsmässiga motiven, men i realiteten kämpar skattejuristerna med att bedöma vad som egentligen ligger i detta uttalande. Ett affärsmässigt övervägande låter skrämmande likt ett affärsmässigt motiv. Kritiken om att uttalandet utgör ett cirkelresonemang är befogad och öppnar även upp för frågan varför regeringen inte prioriterat att definiera kriterier eller exempel för bedömningen av de affärsmässiga motiven. Legalitetsprincipen är tydlig, den ställer krav på att beskattning ska ha stöd i lag. Den ställer också krav på att lagstiftaren är tydlig. Eftersom en subjektiv lagtolkning är kutym inom förvaltningsdomstolarna är det beklagligt att lagstiftaren inte fäst större vikt vid utförligare förarbetsuttalanden. Förutsebarheten och garantin mot godtyckliga bedömningar riskerar att åsidosättas på grund av dessa brister. Skatteverkets uppfattning att regeringen sannolikt har utrett reglernas förenlighet med legalitetsprincipen blir återigen inte helt övertygande med beaktande av det ovan sagda. Rekvisiten kan rimligen inte tolkas och tillämpas objektivt och förutsebart utifrån dessa förutsättningar eftersom en prövning av företagsekonomiska överväganden riskerar att bli subjektiv.

Den oenighet som råder avseende rekvisitet affärsmässiga motiv medför således en viss osäkerhet i vad som faktiskt ingår i begreppet och garanterar varken rättssäkerhet eller förutsebarhet. I situationer där ränteupplägg förekommer handlar det ofta om höga belopp och därför krävs det ett visst mått av förutsebarhet huruvida skattehänsyn betraktas som affärsmässigt motiverat eller ej. Det borde rimligen vara så att det ingår i de affärsmässiga motiven att försöka minimera skattekostnaden. Kan man använda sig av de exempel som ställs upp i lagrådsremissen är detta en väg att gå. Utifrån Pahlssons argumentation med rättskälleläran som utgångspunkt är det troligt att man kan hämta vägledning från lagrådsremissen trots att de uttalanden och exempel som görs där inte återkommer i propositionen. En annan möjlig väg att gå som kan kompensera för bristande förutsebarhet är förhandsbeskedsinstitutet. Den typ av upplägg som godtagits av SRN har bestått av en intern omstrukturering som föregåtts av ett externt förvärv där förvärvet finansierats externt. De skattemässiga skälen i ett sådant upplägg är

underordnade de affärsmässiga. Mest önskvärt är dock ett klargörande från högsta instans, förhoppningsvis kommer inom kort HFD att avgöra de vilandeförklarade målen.

Att regeringen inte bemött remissinstansernas kritik att det inte tagits ledning av förarbetsuttalandena till de nya CFC-reglerna kan å ena sidan kritiseras. Å andra sidan bjuder tolkningen av rekvisitet affärsmässigt motiverat enligt CFC-reglerna på vissa tveksamheter, då det inte klart framgår hur rekvisiten skall tolkas. Utgångspunkten är att bedömningen ska grunda sig på vad som är nödvändigt för verksamheten. Det finns inga klara besked om vad som ska beaktas i denna bedömning. Denna tolkningsproblematik är intressant i förhållande till ventilen eftersom det gör att man inte med full säkerhet kan få vägledning i bedömningen av ventilens tillämplighet och dess krav på affärsmässiga motiv. Det kan alltså ha funnits en befogad anledning hos regeringen att inte ta vägledning av dessa uttalanden. Å andra sidan kan man resonera utifrån legalitetsprincipens krav på förutsebarhet och att det vore önskvärt med ett heterogent skattesystem. Det skulle då vara välkommet att rekvisitet affärsmässigt motiverat hade samma innebörd i såväl CFC-reglerna som ränteavdragsbestämmelserna. Resultatet torde då bli att konstlade upplägg inte kan vara affärsmässigt motiverade enligt ventilen, vilket även i detta hänseende leder till slutsatsen att det inte finns skäl för att ha med rekvisitet huvudsakligen. Detta stämmer också överens med EU-rätten.

Huvudsaklighetsrekvisitets vara eller icke vara är intressant att reflektera över. Det som är intressant i frågan om att enbart underkänna rent konstlade upplägg är att en sådan metod troligen inte kommer att kunna användas särskilt ofta. För att nå fler företag som sysslar med otillbörlig skatteplanering kanske det ändå krävs ett huvudsaklighetsrekvisit. Ränteavdragsbestämmelserna hindrar endast vissa upplägg, vilket i och för sig är positivt. En negativ konsekvens är dock att det kan öppna upp för nytänkande att hitta nya upplägg för att kringgå lagstiftningen. Detta är visserligen ett evigt problem, men poängen är att förbudsregler inte alltid får den effekt som avsetts. Det kan så att säga bidra till både begränsningar i etablering och uppfinnandet av nya skatteflyktsupplägg.

10 Slutord

En viktig fråga som ställts på sin spets är om rekvisitet i ventilen kan tillämpas objektivt och förutsebart. Utifrån det ovan sagda har det konstaterats att det oundvikligen blir fråga om en subjektiv bedömning för att i varje enskilt fall avgöra var gränsen för affärsmässighet går. Detta medför att det brister i förutsebarhet. Mot bakgrund av legalitetsprincipen och dess föreskriftskrav är det inte godtagbart ur ett rättssäkerhetsperspektiv att det finns en risk för att det skapas normer i praxis, vilket är fallet då rekvisitet inte kan tillämpas objektivt. Även tolkningen av rekvisitet huvudsakligen är svår och det är troligt att en kvalitativ tolkning ger ett mer tillfredsställande resultat.

Sett till EU-rätten har det konstaterats att endast rent konstlade upplägg lagstiftningsvis kan förhindras. På frågan om rekvisitet huvudsakligen affärsmässiga skäl skulle stå sig i en prövning på EU-nivå finns inget givet svar. Det är därför önskvärt att HFD i handläggningen av de vilandeförklarade målen ställer frågan till EUD för att en gång för alla få ett klagörande. Troligt är dock att EUD skulle underkänna de svenska bestämmelserna.

Det har också blivit utrett att de svenska bestämmelserna inte omfattas av ränte- och royaltidirektivet eftersom direktivet tar sikte på beskattning till skillnad från de svenska bestämmelserna som reglerar beräkningen av beskattningsunderlaget.

Sammanfattningsvis konstateras att man lämnar ganska mycket till rättstillämparen att bedöma. Den oenighet som råder avseende tolkning och tillämpning av ventilen gör inte saken bättre. Det är fortfarande oklart vad som anses ingå i begreppet affärsmässigt motiverat. Vad som ingår i begreppet affärsmässigt motiverat är oklart. Det stora skriket efter vägledande praxis är alarmerande, såväl skattejurister som Skatteverket efterfrågar avgöranden från högre instans. Nu väntar vi med spänning på att HFD ska avgöra de vilandeförklarade målen.

Källförteckning

Offentligt tryck

KOM 2007 785 slutlig, *Om tillämpning av åtgärder för att motverka missbruk i fråga om direkt beskattning – inom EU och i förhållande till tredje man*, Bryssel 2007-12-10.

Proposition 1973:90, *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m. m.*

Proposition 1975/76:209 *om ändring i regeringsformen*

Proposition 1980/81:17 *med förslag till lag mot skatteflykt, m.m.*

Proposition 1996/97:170, *Reformerad skatteflyktslag*

Proposition 1999/2000: 2 del 1, *Inkomstskattelagen.*

Proposition 2007/08:16, *Ändrade regler för CFC-besattning, m.m.*

Proposition 2008/09:65, *Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag*

Finansdepartementets promemoria 2008-08-25, *Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap*, Fi2008/4093

Regeringens lagrådsremiss 2008-0-25, *Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra viss skatteplanering inte en intressegemenskap*

Regeringens skrivelse 2010/11:105, *Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2010*

Skatteverkets promemoria 2008-06-23, *Hemställan om ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229) såvitt avser begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder* (dnr 131 348803-08/113)

Skatteverkets yttrande 2008-08-29, *Promemoria från Finansdepartementet – ”Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap”* Fi 2008/4390 (dnr 131 509958-08/112)

Skatteverkets ställningstagande av den 29 januari 2009, *Tillämpning av undantagsregeln vid huvudsakligen affärsmässigt motiverade förhållanden, den s.k. ventilen, i reglerna om begränsningar i avdragsrätten för ränta på vissa skulder* (dnr 131-157328-09/111).

Skatteverkets promemoria 2009-12-14, *Ränteavdrag i företagssektorn* (dnr 131-890752-09/113)

Skatteverkets promemoria 2011-03-14, *Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning* (dnr 131-755479-10/113)

Litteratur

Allgårdh O och Norberg S, *EU och EG-rätten – En handbok och lärobok om EU och i EG-rätt*, Upplaga 4:1, 2004, Nordstedts Juridik AB

Andersson K, *Räntesnurror, gungor och karuseller*, Svensk skattetidning, 2009:3

Barenfeld J och Persson Österman R, *De nya CFC-reglerna – en kommentar*, Svensk Skattetidning 2008:2

Bernitz U och Kjellgren A, *Europarättens grunder*, Upplaga 4, 2010, Nordstedts Juridik AB

Carneborn C och Andersson T, *Något om ränteavdragsbegränsningsreglernas räckvidd och innebörd*, Svensk skattetidning 2010:10

Dahlberg M, *Internationell beskattning*, Upplaga 2, 2007, Studentlitteratur AB

Fast K, *Seminarium om räntesnurror*, Svensk skattetidning 2008:9

Hultqvist A, *Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen*, 1995, Juristförlaget

Hultqvist A, *Skatteundvikande förfaranden och skatteflykt*, Svensk skattetidning 2005:5

Hultqvist A, *Verklig innebörd i nytt rättsfall*, Svensk skattetidning 2009:1

Kjellgren J, *Mål och metoder vid tolkning av skattelag*, 1997, Iustus Förlag AB

Lodin S-O mfl, *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2*, Upplaga 13, 2011, Studentlitteratur AB

Lundberg J och Nilsson M, *Europarätten – En introduktion till EG-rätten och Europakonventionen*, Upplaga 3, 2009, Jure Förlag AB

Melz P, *Lagtolkningsmetoder – synpunkter i anledning av ett rättsfall om subjektiv skattskyldighet för ränteintäkter*, Skattenytt 1992 s. 613-620

Påhlsson R, *Kvantifierande begrepp*, Skattenytt 1999 s. 614-625

Påhlsson R, *Konstitutionell skatterätt*, Upplaga 2, 2011, Iustus förlag AB

Tiveus U, *Räntebetalningar till utlandet på koncerninterna lån finansierade med koncernbidrag – skatteflykt?*, Skattenytt 2007:11

Zester A, *Affärsmässiga skäl – vad är innebörden?*, Skattenytt 2009:5

Zetterström S, Juridiken och dess arbetsätt – en introduktion, 2004, Iustus Förlag
AB

Författningar

EU-rätt

Rådets direktiv 2003/49/EG av den 3 juni 2003 om ett gemensamt system för beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater

Svensk rätt

Inkomstskattelag (1999:1229)

Regeringsformen (1974:152)

Skatteflyktslag (1995:575)

Övrigt

Karnovkommentar till 2 § Skatteflyktslagen, 2011

Kommentar till OECD:s modellavtal

Intervjuer

Telefonintervju med Fredrik Ohlsson, PWC Göteborg, 2011-09-21

Mailkonversation med Per Johan Åseskog, Skatteverket Göteborg

Mailkonversation med Robert Pålsson

Rättsfallsförteckning

EU-domstolen

26/62 Van Gend en Loos

41/74 Van Duyn

43/75 Defrenne

14/83 Von Colson

C-188/89 Foster

C-204/90 Bachmann

C-91/92 Faccini Dori

C-279/93 Schumacker

C-55/94 Gebhard
C-28/95 Leur Bloem
C-250/95 Futura participations
C-311/97 Royal bank of Scotland
C-324/00 Lankhorst-Hohorst
C-319/02 Manninen
C-446/03 Marks & Spencer
C- 196/04 Cadbury Schweppes
C-492/04 Lasertec
C-524/04 Thin Cap Group Litigation
C-282/07 Truck Center
C-555/07 Kücükevcı
C-397/09 Scheuten

Högsta förvaltningsdomstolen

RÅ 1980 1:92
RÅ 1994 ref 31
RÅ 1999 ref 62
RÅ 2001 ref 79
RÅ 2007 ref 85
RÅ 2008 ref 57
RÅ 1998 not 195

Förhandsavgöranden från Skatterättsnämnden

SRN 2010-06-24, dnr 96-09/D
SRN 2010-06-24, dnr 89-09/D
SRN 2010-06-24, dnr 85-09/D
SRN 2010-06-24, dnr 160-09/D